Ч. 246 (14.790). Львів, неділя 7. листопада 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 220-41
Телефон Друкарні 222-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . 30.00 „
Річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Памяті заслуженого редактора-громадянина

З ПРИВОДУ ВІДКРИТТЯ ПАМЯТНИКА НА МОГИЛІ ІВАНА БЕЛЕЯ.

У звязку з посвяченням памятника на могилі Івана Белея в неділю 7. ц. м. на Личаківському цвинтарі вважаємо за свій обовязок пригадати постать того заслуженого діяча, довголітнього редактора „Діла".

І. Белей уродився в 1856. р., ходив до гімназії у Станиславові, на університет у Львові. Його перші громадські виступи припадають на час студентських студій, коли він почав разом із Франком проводити у місячнику „Друг" національні ідеї. „Друг" вели москвофіли і виключили його з товариства „Академическій Кружок" за те, що він обстоював права рідної мови проти московської, якою намагалися писати та говорити наші тодішні москвофіли.

Після однорічної спроби видавати з Франком місячник „Світ" (у 1882. р.) Белей став редактором „Діла", коли вмер Володимир Барвінський. У своїх споминах з тих часів, які ми друкували цього року, д-р К. Левицький згадує, що І. Белей прийшов до редакції в дуже несприятливих умовинах; часопис мав довги, видавництво не мало власної друкарні, адміністраційний апарат був неналаднаний, редакція не мала окремого фонду на гонорарі для співробітників, часто навіть мінімальної готівки на плату членам редакції. Праця в єдиним нашім тодішнім загально-національним органі ставала патріотичним обовязком. Ніхто совісніше і з більшим завзяттям не виконував цього почесного обовязку, як сам головний редактор „Діла", що вкладав у ґазету якнайбільше власної праці і вмів гуртувати довкола себе громадян доброї волі з публіцистичним хистом, що дописували постійно і безкорисно до часопису в часах його найбільшої скрути. Коли в 1888. р. „Діло" стало щоденником, то в цьому було чимало заслуги його головного редактора.

Одним із найбільших успіхів за редакції І. Белея був безплатний повістевий додаток „Діла", теж під його редакцією. У цій бібліотеці вийшов неодин цінний оригінальний твір наших письменників і ціла низка добрих перекладів з чужих літератур. І. Белей звертав чималу увагу на чистоту літературної мови і самостійно виправляв рукописи статтей та перекладів. І. Белей — людина великих прикмет характеру дбав теж про те, щоб наш часопис не змішував особистих справ із громадськими і боронив високого морального рівня „Діла", що було майже офіціяльним представником нашої тодішньої політики.

Іронія долі хотіла, що коли Іван Белей помер 20. жовтня 1921. р., саме тоді „Діло" з незалежних від нас причин перестало на короткий час разом з усією нашою пресою виходити і не могло навіть помістити посмертної згадки про одного із своїх найбільш заслужених редакторів, що найдовше (18 років) витривав на цьому тяжкому становищі.

Японія допускає посередництво Америки

І ДОМАГАЄТЬСЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ДЛЯ ПІВНІЧНОГО КИТАЮ.

На основі розмов з японським премієром кн. Коное, начальний редактор „Ніші — Ніші" Катаїші ось як зясував на пресовій конференції умовини, під якими Японія погодиться на замирення з Китаєм.

ПОСЕРЕДНИЦТВО.

Японія погоджується на мир у кожній хвилині, бо її війська вже перейшли лінію, яку собі визначили.

Ініціятиву замирення з найбільшим успіхом міг би видвигнути президент Рузвельт, не конференція 9-ох. Американське посередництво більш підхоже ніж німецьке, бо Злучені Держави мають у Японії більші впливи, ніж Німеччина.

Зрештою переговори щодо самих умовин миру Японія вела би лише безпосередньо з Китаєм.

УМОВИНИ МИРА.

У теперішній війні Японія не шукає ніякої територіяльної добичі, вона домагається лише:

1) гарантії проти комуністичних впливів у Китаю;

2) здемілітаризованої смуги довкола міжнародньої концесії в Шангаю;

3) припинення протияпонської пропаґанди;

4) господарської співпраці Китаю з Японією;

5) утворення незалежної держави з 5-ох північно-китайських провінцій; її безпеку гарантували би китайські війська з евентуальною підмогою чужих.

Міністр Спак творить новий бельґійський уряд.

Бельґійський міністр закордонних справ Спак, якому король поручив місію утворити новий уряд, перевів у цій справі переговори з головою католицької партії та з трьома представниками лібералів.

—o—

Червона армія.

З ПРИВОДУ 20-ИХ РОКОВИН БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ПЕРЕВОРОТУ В МОСКВІ.

Р. К. К. А. це „Рабоче-Крестьянская Красная Армия". Трудно, очевидно, казати про цю армію, яка — за виїмком 1920. року — досі практично не виказала себе, не дивлячись на величезні реформи в ній, на цілковиту її реконструкцію, на всебічну опіку совітського уряду та комуністичної партії.

Проте, без сумніву, зорове враження було величезне, коли перед наркомом оборони СССР, що виїздив на вороному коні з кремлівської брами, схиляв шаблю і складав звіт командант війська московської округи, командарм І. ранґи Корк, коли потім парадним маршем дефілювали перед ним безконечними рядами полки рожевощоких, добре добраних червоноармійців столичної залоги. Цокотіли копитами відділи кінноти в ріжноколірових кашкетах, гуркотіли гармати, гуділи високо під хмарами вирії білих аеропланів, повзли змоторизовані частини, великанськими човгами нагадуючи якісь допотопні тварини...

І мимохіть здавалося, немов правду співає ця озброєна маса, що

От белого моря
До южних морей
Красная армия
Всех сильней...

І така сама парада відбувалася по цілому Союзі, тільки може в трохи зменшеному розмірі, у не такому маніфестаційно-зразковому вигляді. Приймав параду у Минську худощавий, вчасно посивілий герой боїв з Колчаком і Денікіном, командарм І. ранґи Уборевич; співали у Києві перед високим старшиною з характеристичним обличчям деґенерата, теж героя з рр. 1917—1920, Якіром:

Про Якіра червоноарма
Пісня дужа залунай!..

Здоровив дефілюючі частини дебелий Дубовий на площі Дзержинського у Харкові й довга руда борода командарма не могла закрити всіх орденів, що пишались у нього на грудях.

Здавалося, червоний диктатор СССР і ввесь московський уряд міг бути цілком спокійний, цілком покладатися на червоних маршалів, червоних командармів, людей великої особистої хо

робрости, надзвичайної відданости революції, партії, урядові. Вони, червоні командарми, зуміють оберегти країну від зовнішнього ворога, вони дадуть собі раду і з внутрішнім ворогом, особливо у такій загадковій і непевній „невідємній частині великого СССР", як Україна.

Бо Україна не перестала хвилювати московської верхівки. Український терен дбайливо вичищували з усіх „націоналістичних" ремінісценцій, а всеж небезпека не минає. Ось візьмім назви військових частин, наприклад: **„Первый кавалерійский краснознаменный имени Евгении Бош полк кавалерийской Запорожского Червоного Козачества краснознаменной ордена Ленина дивизии имени французской компартии".** А що, як побажає якийсь молодий „боец" довідатися про походження цього незрозумілого слова „запорожского"?! Не даремно цю повну, трохи дивну, назву можна зустрінути тільки в російських московських газетах: в українських її пишуть завжди скорочено без цього фатального слова! Проте й сама назва „червоне козацтво" — чи не може прокидати деякі ремінісценції?! Особливо, коли співали „чернигівці" на честь свого основника чернигівця Примакова, в останніх часах заступника Якіра:

Ой, почули козаченьки
Тугу степовую,
Веди, батьку Приймаченку,
Ми степ урятуем...

Отже вживали всіх заходів, щоб як мога ослабити, якщо не викоріннити, цей націоналізм у військових частинах, розташованих на Україні. Очевидно: мова командування, навчання і військової преси — виключно російська. Давно зникла українська мова з викладів у харківській Школі Червоних Старшин. Значно вменшили скількість територіяльних дивізій на Україні, зате збільшили скількість кадрових частин, до яких покликують молодь з Росії, з Сибіру, з азійських республик, спрямовуючи туди українців.

Отже ніби все гаразд, уважно прислухувалися та придивлялися „очі та вуха" партії та

уряду під проводом „старого чекіста" Балицького, надійна була московська окупаційна залога на Україні

Але революція має свої несподіванки. Тільки ця несподіванка — виїмкова. І віє від неї жахом. Бо ось усі ці приголублені в Кремлі, удекоровані орденами, обдаровані довірям вождя і партії, всі ці Тугачевські, Корки, Уборевичі, Якіри, Дубові, Ейдемани, Примакови вже не надійні сталінці а „вороги народу", „зрадники", „скажені собаки"! І це все люди на найвищих командних становищах, члени найвищої совітсько-військової верхівки! І це у переважній більшості не царські генерали, не „буржуазного походження", а пролетарі, здебільша селяни в минулому... І це трапилося майже напередодні XX. роковин „великого жовтня", після двацяти років спільної роботи!...

Чи це відбилось чи не відбилося на дусі, на настроях червоної армії?!

Аджеж і Тугачевський і Ейдеман і Корк — кожний з них свого часу був начальником військової академії імени Фрунзого, тобто академії генерального штабу. Скільки то вони виховали та випустили старшин, що тепер перебувають у частинах, розташованих на Україні! Отже чи можна ставитися з цілковитим довірям до старшин, вихованків „ворогів народу"?! Та й молодші старшини вірили у своє вище командування, „підлі зрадники", які тільки вміло маскувалися так довго. Отже чи може бути у них і до нового командування цілковите довіря, сліпа слухняність, автоматичне виконування його наказів. Ясно і з чисто людського становища зрозуміло, що вони мусять мати підозріння і до нових начальників: адже й вони можуть показатись такими самими!

Вбито клина між вище командування і нижчу червоноармейську масу.

А чи мало серед цієї маси таких, що зжилися зі своїми бойовими командармами, що готові були й у вогонь і в воду скочити на одно їхнє слово, чи мало було таких, що просто обожали, як це часто буває у війську, своїх командармів, овіяних славою минулого. Чи можна припустити, щоб ці герої пішли на щось зле, злочинне? Чи не вирине там в середині прихована думка, що може — навпаки — ті, що розстріляли червоних командирів — це вороги народу?!

І яке враження мусіло це зробити на Кремль, на верхівку, на політбюро?! Бо кому тепер можна вірити?!

Тому вживають заходу для якоїсь асекурації, якогось забезпечення від небезпеки. Через те створили так звані військові ради округи. що по суті мусять контролювати команданта військ округи, бо по суті командує округою вже не командант, як було досі, а колеґія з 3 осіб.

Не говоримо вже про доцільність військового колеґіяльного командування, але як мусить себе почувати, скажім, новий командант київської округи, комадарм Федько, селянин з Роменщини, який скінчив військову академію та має шість ордерів, коли всяке його розпорядження контролюють і перевірюють члени Ради: один з них Щаденко, колишній український партизан-вояк, і другий — секретар партії Кудрявцев, росіянин, який ніколи не мав нічого спільного з військовою службою...

Або скажім, сам Семен Будьонний, який стоїть на чолі московської округи. Всі його розпорядки перевірюють: військовий комісар Троянкер і секретар обкому партії Хрущов...

Чи може не почувати в СССР вищий командний склад на місцях, що вища влада йому не довіряе, що поміж ним і вищою владою вбили клин підозріння та і вояцька маса не має до нього цілковитого довіря!..

Ось так виглядає підвалина устрою та єдина ґарантія цілости Сов Союзу — у 20-ті роковини істнування совітської влади. У 20-ті роковини жовтневої революції підкопана від самого споду вся могутня будівля, що її цементували кровю міліонів гноблених і пояремлених народів. Сильна ця будівля назовні, для тих, що не знають, що таке Совіти, як вони повстали, які в них живуть народи і чого вони прагнуть. Але слабі і кволі Совіти, бо пережерті божевільною революцією та розбивані нестримним гоном поневолених народів — до волі.

Гл. Л.

Синтези 350-літніх виховних змагань.

(З приводу Педаґоґічної Вистави Р. Ш.)

Всі великі історичні рухи започатковували в історії народів нові епохи, промощували шлях новим формам економічного, культурного та політичного життя народів.

Нові форми життя народів навіть по найбільших історичних потрясеннях мусіли органічно випливати з попередніх, зі старих. В історії розвитку діяв усе та діє по нинішній день непорушний закон еволюції. Тому минуле має велике значіння для сучасности, як джерело ідей, а сучасне вказує мету майбутньому.

Немає сумніву, що світова війна, східно-европейська революція та великі національні рухи сучасности дають почин у житті народів новій історичній добі. Особливо для українського народу, що вийшов з останніх визвольних змагань розбитий та ослаблений, настають нові умови розвитку. Над минулим запала вже безповоротно історична завіса, сучасне й майбутнє треба творити, спираючись на синтетичному огляді й оцінці осягів у минулому.

Витворилися для нас нові, скажемо, дуже несприятливі умови для розвитку нашої національної культури, для нашого національного шкільництва, для нашого національного виховання. Розглядаючи синтетично наші осяги в цій ділянці в минулому, доведеться нам подумати над новими засобами та методами шкільної та виховної праці в сучасному, щоб зберегти нашу національно-культурну індивідуальність у майбутньому.

Саме Педаґоґічна Вистава Р. Ш. має допомогти образово зробити синтетичний огляд наших шкільних і виховних осягів у минулому. В традиції минулих поколінь мусить сучасне шукати надхнення та дороговказу до нової шкільної й виховної праці в сучасному і майбутньому.

Ідея Педаґоґічної Вистави не нова. Вже на кілька літ до війни розвивалася жвава дискусія на цю тему на терені Краевого Шкільного Союзу. Але тодішньому поколінню не вдалося здійснити цю ідею. Багато причин і перешкод зложилося на це. По війні знов віджила ця ідея та набрала великої атракційної сили в теоретичних міркуваннях у рр. 1931—1932. Педаґоґічну Виставу хотіла Рідна Школа влаштувати разом із Першим Педаґоґічним Зїздом, що відбувся 2. та 3. листопада 1935 року. Але наші педаґоґічні та шкільні кола не могли справитися рівночасно з такими важними двома культурними завданнями. Скликаючи Перший Педаґоґічний Зїзд у 1935 році, відложила Головна Управа Р. Ш. Педаґоґічну Виставу до 1937 року.

Але й цю останню дату треба було пересунути ще на один рік. Річ у тому, що „Просвіта" задумує зорґанізувати в початку літа 1938. свято української національної культури з приводу 70-літнього ювилею свого істнування. Дві культурні установи, — „Просвіта" і „Рідна Школа", що мають дуже споріднені завдання суспільно-освітньої праці, порозумілися між собою та виступлять маніфестаційно в один час, щоб дати змогу широким колам українського громадянства охопити наочно рівень нашої національної культури і в історичній перспективі і в дзеркалі сучасности.

Метою вистави буде представити в загальних обрисах розвиток, досягнення й потреби української школи, українського дошкільного, шкільного та позашкільного виховання, з окремою увагою для цілої низки складних обставин, що допомагали ростові українського шкільництва й виховання, або його перепиняли.

Ініціятори Педаґоґічної Вистави задумали символічно звязати її з датою 1586 року, коли то при Ставропигійському Братстві у Львові повстала перша українська нижча й середня школа, зорґанізована на новий лад. Отже Педаґоґічна Вистава Р. Ш. повиннаб також представити 350-літній розвиток української школи, розвиток української педаґоґічної та виховної думки, працю молоді та учительства.

Орґанізація кожної вистави, отже й майбутньої Педаґоґічної Вистави Р. Ш., повинна бути наперед теоретично ґрунтовно обдумана, з відповідним підходом. Цей етап виставової праці вже поза нами. Перед нами розкривається важніший і відповідальніший — бо етап практичного виконання теоретичних заложень. Від нього саме залежатиме ввесь успіх Педаґоґічної Вистави. Як кожне суспільне діло, так і Педаґоґічна Вистава Р. Ш., її успіх або невдача буде вислідом більше або менше глибокого розуміння ваги справи, доброї волі, охоти та енерґії до праці людей, сяк або так зацікавлених у ній.

Відкладаючи подрібніший розгляд самої технічної орґанізації Педаґоґічної Вистави до чергової дискусії та до спеціяльних статтей на сторінках фахових орґанів наших орґанізацій і товариств, звернім увагу вже тепер на цьому місці, що Педаґоґічна Вистава Р. Ш., як історичний свідок наших національно-культурних змагань, повинна стати предметом найживішою та найактивнішого зацікавлення цілого українського громадянства, всіх орґанізацій і товариств. Саме від їх активної співпраці при орґанізації Педаґоґічної Вистави залежатиме рівень та успіх цього культурного почину.

Педаґоґічна Вистава Р. Ш. 1938 року має заложити перші реальні основи під майбутній Українській Педаґоґічний Музей.

І. Ю.

Справа імен православних українців.

I.

Як відомо, православні парохіяльні уряди в Польщі списують метрики та акти шлюбу урядовою мовою. Залишаючи тут на боці питання, чи повинен мати в даному випадку застосування „мовний закон" з 1924 р., скажемо лише, що введення польської мови в метрикальні записи викликало справжній хаос у ділянці імен. Джерелом цього хаосу було поперше: слабе знання православного духовенства польської мови, подруге, певні політичні тенденції його москво-

фільської частини, потрете мала свідомість деяких парохів і неправильне розуміння самого розпорядку: наказують писати по-польськи, то й вживай православні імена в польській вимові.

Отже одні священики записували імена парохіян з помилками і через те вони звучать в актах неподібно ні до українських, ні до російських, ні до польських імен. „Русскіе" священники часто-густо писали латинкою так, як вимовляють їх росіяни: Сергей, Владімір, Пелагея. І нарешті й ті, і другі, і треті почали записувати просто по-польськи: Еуґен·юш, Базилі, Катаржина, Ян.

З метою спольщення, між іншим, православних імен, якась видавнича кооператива „Глос Православя" в Томашеві на Холмщині почала видавати православний календар (див. „Календарж Православни" на 1937 р.) виключно польською мовою, вживаючи в ньому православні імена так· як вони звучать по-польськи: Антон'юш, Єржи, Атанази й т. д.

Уявім собі переживання батьків, сина яких скажім понесли до священника, як кандидата на „Кирила" чи „Василя", а принесли їм звідти до дому „Циріля" чи „Базилего". Особливо морально терпить свідома молодь, коли читає в метриках замість своїх рідних імен: Еуфемюш, Гжегорж чи Еудокс'я?

А треба додати, що коли українізація імен іде в нас з найдавніших часів, то за останні роки, впарі з наростанням національної свідомости, селяни українізують свої імена в широких розмірах. І може ніде ця українізація не йде таким темпом, як на Волині. Цікаве те, що заміннюючи під впливом Галичини „ѳ" та „т" (Теофан, Тодор, Тома, Текля) волиняни одночасно вводять зменшено-пестотливі імена не тільки для дітей і молоді, але і для старих людей. Дуже часто почуєте, як стареньких дідусів та бабунь зовуть — Тодось, Михась, Настя, Ануся. В доборі цих імен, йдучи за милозвучністю· молодь виявляє чималу винахідливість.

Але й на цьому не кінець: селяни добірають собі такі імена-новотвори, що аж дивуєшся їхній відвазі. Отак, у багатьох селах авторові цих рядків доводилося чути імя „Соловей". Виявилося, що це Сильвестер. Селяни до цього імени так призвичаїлися, що всі його вживають і ніхто йому не дивується. Взагалі „творці" нових українських імен керуються вимогами не лише співзвучности з церковними іменами, але й милозвучности.

Під впливом українізаційної тенденції має деякі священники українці почали й собі українізувати імена і вписувати до метрик та шлюбних актів: Олекса· Микола, Олена, Тодось, Макар, Данило.

Витворилась справжня мозаїка, тим більша, що й місцеві видавці та редактори календарів теж почали українізувати імена, йдучи за вимовою селян. або за власним вухом.

II.

Саме цей хаос у вживанні імен святих на письмі та в вимові викликав статтю Л. К. в офіційному органі волинського архиєпископства „Церква й Нарід" (чч. 10—15 за 1936 р.). під назвою „Про вимову й написання православних імен". Кажучи про природне українізування в старі часи запозичених у чужих народів імен святих· московлення їх пізніше під російською владою, помилки в іменах у синодальних документах та календарях і нарешті про сучасні експерименти, автор статті, між іншим, навів такі характеристичні приклади:

„До повищого приєдналося добровільне чи недобровільне вимовлювання й записування православних українських імен в їх польському виголошенні, як нпр. Іван — Ян, або заміновання кількох наших зовсім ріжних імен одним польським, як — Лев Леонід і Леонтій — все одним Леон".

„Коли народився, скажемо, якийсь Іоанн, то він оженився вже як Іван, діти свої старші похрестив раз Іоанном, другий раз Иваном, а останні вже — Яном. І коли з якихбудь причин попадають разом усі метричні акти такої родини до справ судових чи консулярних, доводиться починати справу з вияснювання питання, яке в офіційнім формулюванні висловлюється так: „Яке власціве бржмєне" імени такого-то чи такої-то?

Доказуючи далі, що імена в усіх актах повинні звучати так, як у метриці хрещення, автор спинився над питанням: якже саме вони повинні писатися й вимовлятися? І відповів: так, як вони писалися в ріжних старих українських церковних книгах та як залишив їх у своїх виданнях високий авторитет української церкви — митр. Петро Могила, „що зберіг цілком українську вимову в богослужбовому тексті своїх видань", тобто „в їх церковно-книжній вимові".

Отже українізація імен, започаткована на світанку християнства на українських землях і перервана на виданнях митр. Петра Могили (далі пішло московлення), на думку автора, вже далі не повинна йти, хоча в самому житті вона не спиняється й у наші часи народні маси в українізуванні своїх імен далеко випередили митр. Петра Могилу.

III.

Ми довше спинилися на згаданій статті тому, що вона зявилася в офіційному органі української епархіяльної влади, та, як виявляється· була предтечою нової публікації з тієї самої ділянки, що матиме в наші часи майже рішальне значіння в справі начертання (графеми) і вимови (фонеми) українських імен у практиці української православної церкви.

А саме:

Щойно вийшов з друку накладом Волинського Місійного Комітету „Український Православний Календар" на 1938 р. Під редакцією проф. М. Кобриня. В цьому календарі знаходимо „Алфавит імен, память яких поминає православна греко-східня церква, в написанні тих імен літерами українськими· польськими славянськими й грецькими", (з винятком тих імен, що не походять від грецьких коренів).

„Алфавит" займає 34 сторінки й 3 сторінки

передмови, де маємо ріжні пояснення, правила писання імен та таку увагу:

„Найстарший Требник, яким користались ми при уложенні Укр. Правосл. Календаря, є Требник митр. П. Могили".

Остання увага передмови про те, якої засади має триматися священик при списуванні метричних актів, говорить нам, що уложений в календарі алфавит українських імен (нашою азбукою і латинкою) має стати підручником для парохів. І в цьому все значіння цієї азбуки. Проте значіння не однакове.

Щодо польської азбуки· то заслуга редакції велика. Коли вже метрики мусять списувати православні парохи польською мовою, а значить — наші імена писати латинкою, то ця азбука, що зберігає українську вимову (Агафон, Александер, Варфоломей і т. д.), колиб усі священики її дотримувалися, поклала би край сьогоднішньому хаосові, правним комплікаціям та безпідставній, дивовижній і для українського національного почуття образливій заміні українських імен у ріжних актах чужими та ще такими· що не відповідають українським іменам.

Але календар — лише календар, а не денник законів чи бодай — консисторський наказ, — і деякі священники можуть опрацьованим „алфавитом" не користатися та надалі творити українських Янів, Базилів, Леонів і т. д. Тимто булоб бажане, щоб користання цим алфавитом стало, всилу спеціяльного розпорядку вищої церковної влади, для парохів обовязковим.

І не тільки для волинської православної епархії· але також і для Холмщини, Підляшшя, Полісся й взагалі для всього православного духовенства в Польщі й саме в тих випадках, коли вони списують метрикальні акти з українцями. Як це не станеться, хаос у ділянці православних імен буде тревати надалі й може мати в майбутності дуже прикрі та тяжкі наслідки.

Тому-то булоб бажаним, щоб алфавитом українських імен, писаних латинкою, зацікавилися найширші кола українського народу та зробили його підручною книжкою. А для цього слід би цей алфавит видати окремою брошуркою, апробованою церковною владою, і щоб він знайшовся в кожній українській родині. Бо справді, хаос припиниться лише тоді, коли парохіяни будуть ставити домагання священикам· як записати до актів їхні імена та імена членів їхніх родин, а не будуть залишені на ласку священників, що часто-густо не зносять українського звуку.

Требаб ще додати, що алфавит українських імен латинкою требаб ще переглянути й дещо виправити, булоб також бажаним, щоб остаточна його редакція вийшла за якоюсь компетентною апробатою. Бо навіть при поверховому перегляді азбуки кидається в вічі: чому Александер (у написанні латинкою має „л", а Алексій, Олег „ль", коли українці вимовляють твердо — Олекса, Алексій, Олег?

Те саме треба сказати (і ще в більшій мірі) про імена, видруковані українськими літерами. З транскрипцією багатьох слів не можна погодитися, бо в багатьох випадках вона довільна й не відповідає українській вимові. Коли взято за засаду — дати імена в т. зв. „українській вимові", то цієї вимови треба вже пильно додержуватися. А українці не вимовляють: Вавіла, Євфімій, Єлісавета· Калінік і т. д. Дивує читача також уживання графеми „йо" після приголосних: Галактйон, Ілйодор, Іродйон і т. д.

Але ці дрібні недогляди чи помилки не зменшують значіння праці над упорядкуванням імен, переведеної невідомою одною особою чи кількома спільно.

А проте, тенденція українського народу цілковито зукраїнізувати свої імена, як це роблять чи вже зробили інші народи, не слабне. Процес цей буде йти все далі й наш нарід напевно матиме в будуччині свої чисто українські імена. Але поки цей процес закінчиться· упорядковані імена святих у церковній практиці — це вартісний здобуток сьогоднішнього дня.

Православний.

Конференція для міжнародньої боротьби з терором.

Женева, 1. листопада 1937.

Представники 35 держав, членів Ліги Націй, зібрались в ІІ палаті на конференцію для нарад над міжнародніми засобами боротьби з тероризмом. Вони розсілись навколо двох довжелезних столів. Стінні дзеркала, що сягають від підлоги до стелі, подвоюють їх. За вікнами з другого боку салі жовто-брунатні верхи дерев. Скрізь сіро-блакитну мряку сіє дрібний дощ. День Всіх Святих відповідає дуже добре до початку конференції, поминок по королі Олександрі та Барту.

Ґраф Картон де Віяр, міністер Бельгії, дякує за вибір його президентом. „Ця конференція", говорить він, „зблизить всі держави заступлені тут." Він вказує на загальну небезпеку тероризму і заявляє, що конференція зробить велику прислугу справі цивілізації, коли її праці будуть успішні. Коротка виміна промов, які перекладач перекладає із швидкістю і точністю досконалого автомату. Комісія вибирає віцепрезидентами: представника Арґентини — Ґвінацу, і представника Франції — Баздвана. Внутрішній реґулямін праць принято. Головним референтом призначено п. Пеля, заступника Румунії, ґенеральним секретарем п. Подеста Коста, арґентинця, юридичного радника Ліги Націй. Фотограф із горішнього місця просить хвилини уваги. Делеґати повертаються до нього і прибирають поважний вигляд. Дрібка секунди та їх увічнено. Перше засідання скінчене. Після нього прийдуть численні інші.

Справа, якій присвячено теперішню конференцію, має свою історію. 9. жовтня 1934. р. вбито короля Югославії, Олександра, і міністра закордонних справ Франції, п. Барту. У раді Ліги піднесено питання про взаємну інтернаціональну поміч у боротьбі проти терориму. 10. грудня того самого року Рада доручила комітетові знавців дослідити справу та виготовити плян проєкту конвенції. Складений таким чином комітет знавців відбув свої три сесії в 1935, 1936. і в 1937. рр. та виробив два проєкти конвенцій — один щодо міжнародньої акції проти тероризму, другий щодо утворення інтернаціонального карного трибуналу. Ці два проєкти подано до відома заінтересованим урядам. Вони мають служити і основою праць конференції, що відбувається тепер.

З огляду на ріжниці в поглядах щодо користи міжнароднього трибуналу комітет виробив два окремі проєкти, щоб дати змогу поодиноким урядам приступити до одної з конвенцій не приступаючи до другої. Перша конвенція про те, як „запобігти та здушити тероризм" містить 28 точок і зясовує спочатку, що треба розуміти під терористичними актами. Отже ними треба вважати нарочиті вчинки, спрямовані проти життя, недоторканости, здоровля чи волі голов держав чи осіб, що користають з їх прероґатив, їх наступників природжених чи призначених, осіб приналежних до них; вчинки проти осіб, яким доручено публичні функції, тощо. За акт терору треба вважати також нарочите руйнування публичного майна, належного до противлежної партії, нарочитий учинок, що творить небезпеку для людського життя та суспільности, виріб чи набування зброї, муніції, вибухових чи шкідливих речовин для уживання їх в будь якій краї всупереч дотичному розділові проєкту.

Дальші точки дотикають постанов, які повинні би перевести в себе партії, що заключають умови та міжнародньої техніки правного переслідування переступств передбачених цією конвенцією.

Друга конвенція, що складається з 53 точок, займається заходами для утворення міжнародного карного трибуналу, способами вибору суддів, заступлення їх, способами праці трибуналу тощо.

З генеральної дискусії, яка вивязалась пополудні першого дня праць конференції видно, що допровадити до заключення конвенції річ зовсім нелегка, особливо до утворення міжнароднього трибуналу, справа якого властиво безнадійна, бо міродатні держави ставляться до нього неприхильно, зокрема Англія. Представник її сер Джон Фішер-Вілямс, пригадав відразу застереження свого уряду. На його думку, сучасні британські закони вистачають, щоб осягти у справі поборення тероризму вислідів передбачені конвенцією. Час для утворення міжнароднього трибуналу ще не прийшов. Представник Норвегії, Башке, заявляє, що його уряд у засаді не годиться на утворення цього трибуналу. Першу конвенцію Норвеґія може підписати лише в тім випадку, коли вона не накладатиме на неї зобовязань суперечних норвеським законам щодо видачі чужинців.

З більшою промовою виступив п. Живанович, представник Югославії, держави, якій на конвенції повинно було найбільше залежати. Він згадав у своїй промові трагічний кінець короля Олександра і міністра Барту та вказав на те, що держави, які падуть жертвами потоптання міжнароднього права, потребують інтернаціональної помочі та що істнуючі закони не все вистачають для цього. Позатим можна було бачити, що й сама Югославія особливої ваги до конвенції не привязує, що ціла справа для неї належить у значній мірі до минувшини і більшого сучасного значіння не має. Представник Індії висловив засадничу згоду на конвенцію, але зробив застереження щодо інтернаціонального трибуналу. Представник Голяндії хоч і зазначив, що голяндські закони вистачають для поборення тероризму на голяндській території, але висловив засадничу згоду на конвенцію та готовість розглянути прихильно справу трибуналу. Представник Мадярщини висловив готовість дискутувати питання конвенції на основі представленого проєкту, але заявив, що його уряд у засаді противиться проєктові міжнароднього трибуналу.

До слова зголосились у рямцях генеральної дискусії також представники Польщі, Бельгії, Гаїті, Франції, ЧСР та СССР, але їх промови, які ледви чи будуть сензаційні, доводиться залишити загальним засобам повідомлювання про них, українській пресі на жаль покищо недоступним. Це тим більш шкода, що промова представника Москви не буде, очевидно, позбавлена трагі-комічного елементу. Схоплення генерала Мілера та вбивство в недалекій відстані від самої Ліги колишнього большевицького агента Райса, що навернувся ніби на шлях праведних та післав дуже лайливий лист до самого Сталіна, можуть безперечно дати представникові Москви дуже добру нагоду і матеріял до того, щоб відхилити сучасні женевські дебати від їх неплідного абстрактного ґрунту та спрямувати на події щоденного життя. У минулих нарадах у справі „поборювання" терору, Літвінов устійнив справді виразну межу між індивідуальним і колективним терором, відкидаючи перший та визнаючи другий з них, але коли число афер Мілерів, Скоблиних, Райсів та інших буде зростати далі, то межа ця може затертися.

Сучасні дебати в справі міжнароднього поборювання тероризму цікаві також під тим оглядом, що вони наглядно покавують, які величезні зміни зайшли в цілім політичнім житті світу в порівнанні до 1934. р., коли ці дебати почалися. Справа, наслідком якої побоювалися збройного конфлікту порівнюючи її з атентатом в Сараєві, втратила тепер усяке значіння, заслонена подіями в Африці, Еспанії та на Далекому Сході, як і змінами у відносинах між великими державами. Італійсько-югославянське напруження перемінилось давно в цілком приязне порозуміння між цими державами. Між Угорщиною і Югославією нема поріжнень, яких не можна булоб вирівняти мирним шляхом. Нові великі конфлікти вирівняли старі малі непорозуміння.

М. Данько.

Український шкільний плебісцит.

Інструкція як переводити шкільний плебісцит.

На основі постанови свого статуту §. 5. т. з. Товариство Рідна Школа переводить ще цього 1937. року **шкільний плебісцит,** себто всенародній вияв волі батьків (опікунів) дітей у шкільному віці за українською школою з українським учителем у кожній місцевости, де є 25% українського населення на області воєвідств: львівського, станиславівського, тернопільського, волинського й поліського.

Цей всенародній вияв волі має бути переведений згідно з постановами закону Р. П. з 31. липня 1924 (Дн. З. ч. 79, поз. 766 і згідно з виконним розпорядком Мін. В. і Освіти з 7. січня 1925. Дн. З. ч. 3, поз. 33.).

Для правильного, точного й законного переведення шкільного плебісциту буде Головна Управа Р. Ш. у Львові подавати інформації, правні поради й поучення і на випадок потреби вставлятися (інтервенювати) в дотичної влади (адміністраційної, чи шкільної). Вона буде вести теж перегляд переведених плебісцитів і зробить по загальному переведенні підсумки цілої акції.

Повітові Плебісцитові Комісії й Комітети.

В найкоротшому часі, а на всякий випадок найдальше до половини листопада 1937 р. створять Повітові Союзи Кружків Р. Ш., чи Повітові Кружки Р. Ш. (на підставі рідношкільного статуту) **Плебісцитові Комісії.**

На областях, де нема рідношкільних організацій, там треба створити окремий **Плебісцитовий Комітет.**

Завданням Плебісцитової Комісії чи Комітету:

1) поучити українське населення на своїй области про плебісцитовий закон і довести до того, щоби в кожній українській громаді, де є принайменше 40 українських дітей у шкільному віці (від 7 до 14 літ) внесли своєчасно шкільні декларації за українською мовою навчання.

2) подбає на пору про відповідну скількість приписаних шкільних деклярацій, — закуповуючи їх тільки в книгарні Р. Ш. (Львів, Сикстуська 20), щоб не попасти на друки, що не відповідають законним вимогам;

3) у випадках потреби буде подавати потрібні вияснення й поради та вставлятися в разі потреби у влади;

4) перебрати від місцевих Комісій чи Комітетів виказ декларацій і підписані декларації, перевірити, чи все добре зроблене й передати за потвердженням на „рубрум", або переслати поручено почтою за рецепісом до Шкільного Інспекторату перед 31. грудня 1937;

5) справити й доповнити звідомлення зі своєї області й найдальше до 15. січня 1938 переслати ввесь той матеріял Головній Управі Р. Ш. у Львові.

Місцеві Плебісцитові Комісії й Комітети.

Кружки Р. Ш. мають на основі свого статуту створити **Плебісцитову Комісію**. В місцевости, де нема Кружка Р. Ш., створити **Плебісцитовий Комітет.**

I. Місцеві Плебісцитові Комісії чи Комітети мають подбати, щоби:

1) в даній місцевости, де є польська або утраквістична (двомовна) школа, перевели українські батьки перед 31. грудня 1937 якслід шкільний плебісцит;

2) вони мають обчислити, скільки українських батьків мають діти у шкільному віці;

3) повідомити тих батьків про їхні управнення і про це, як мають вони поступати при плебісциті;

4) замовити на пору в Повітовій Комісії (Комітеті), або в книгарні Р. Ш. (Львів, Сикстуська 20) потрібну скількість декларацій;

5) доставити ті декларації вчасно батькам та поучити їх, як мають виповнювати, при чому звернути увагу, що нічого не можна скреслювати, що підписувати їх треба щойно перед війтом у громадській канцелярії;

6) зібрати в селі всі добре виповнені й правильно підписані та потверджені декларації, зробити з них 3 списки і всі шк. декларації з 2 списками передати до Повітової Комісії (Комітету), а один примірник списку залишити в себе, щоб завжди знати, хто подав свою декларацію.

II. Якби не було Повітової Комісії чи Комітету, то місцева Комісія або Комітет мають самі віднести „декларації" до шкільного Інспекторату й передати їх за потвердженням на т. зв. „рубрум". На „рубрум" треба прилiпити стемпель за 20 сот.

III. Можна декларації також переслати почтою, але за рецепісом. Якби посилка з якоїсь причини завернулася, то треба післати її другий раз за рецепісом і дописати „експрес". Така посилка трохи дорожче коштує, але почта буде мусіти доручити Інспекторатові.

IV. Доставу декларацій Повітовій Плебісцитовій Комісії чи інспекторатові не відкладати на останню хвилину, але доставити їх якнайшвидше, бо по 31. грудня були би декларації неважні.

ПРАКТИЧНІ ЗАВВАГИ:

1) Один друк „декларації" можна виповнити за кількоро дітей у шкільному віці, якщо це діти того самого батька й матері, чи належать до одного опікуна.

До дітей у шкільному віці (від 7—14 літ) зачисляються й ті, що будуть обовязані до школи щойно від вересня 1938 р.

2) На „декларації" не можна скреслювати слів „руской", „русіньской", чи при кінці „повшехней", бо так має бути, як там видруковане.

3) Як дату написати той день, коли декларація виповнена.

4) Підписувати декларацію **пером** перед війтом у громадській канцелярії, перед його заступником, чи — якщо війт призначить до цього якогось іншого громадського урядовця, — то перед тим урядовцем.

5) Війт не є управнений робити якінебудь замітки. Він має тільки дивитися, чи ту „декларацію" підписує дійсно той, чиї діти й має це ствердити своїм підписом і громадською печаткою.

6) Війт має обовязок підписати і за підпис не має права брати ніякої оплати, бо так наказує розпорядок Міністра Вн. Справ з 19. II. 1925 ч. 1254*).

Міністеріяльний розпорядок про потверджування підписів на шкільних деклараціях:

Dnia 19. lutego 1925 L. Sz. 1254. Minister Spraw Wewnętrznych wystosował do Województw we Lwowie, Stanisławowie, Tarnopolu, Łucku, Brześciu, Nowogródku, Białymstoku i p. Delegata Rządu w Wilnie pismo następującej treści:

„Doszło do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, że urzędy gminne powołane w myśl postanowień § 8 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 7. I. 1925 (Dz. U. R. P. P. N. 3, poz. 33), do stwierdzenia własnoręczności podpisów na deklaracjach, zawierających żądanie zmiany języka nauczania w publicznych szkołach powszechnych, nakładają opłaty w wysokości od 1 do 2 zł. od każdego stwierzonego podpisu, a w ilu wypadkach wręcz odmawiają wspomnianego stwierdzenia własnoręczności podpisów.

W związku z powyższem Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zaznacza, że związki komunalne mogą na zasadzie art. ustawy z 11. VIII. 1923 o tymcz. ureg. fin. kom. (Dz. U. R. P. N. 94, poz. 747) pobierać opłaty za poświadczenia urzędowe, winne to jednak uczynić na podstawie formalnych uchwał, które jak to wynika z p. 3. cyt. art. podlegają kontroli władz nadzorczych.

O ile chodzi o wspomniane opłaty za stwierdzenie własnoręczności podpisu, Ministerstwo Spraw Wewnętrz.

Е. ДЕ АМІЧІС.

Із записника батька.

Та істота, що виповнює таку велику частину мого життя, і без якої я, здається, не зумів би вже жити, так, неначе вона була привязана до мене якоюсь невидною артерією, три роки тому не істнувала навіть у моїй думці! Дивно. Видається мені, що я, призадумуючися глибоко над моїм минулим повинен би найти хочби який її слід, якусь заповідь. Чим є ця зява? Відкіля вона приходить? Хто ти? З яким словом прийшов ти на світ? Яка твоя причина, чужинче? Чого шукаєш, невідомий? Чому на мій запит ти відповів голубими очима, а не чорними? Відповідай загадкова особо.

* * *

Найкращим віком дітей для того, хто попри батьківське серце має око мистця, є той, коли вони ще ходять випростовані попід стіл, і коли можна підняти їх одною рукою, носити на плечах, сховати під часописом, увязнити між двома словниками; коли ввесь їх одяг, від шапочки до черевичків, вміщується легко у старому капелюсі дідуня. В цьому віці мати не знає, що діяти, щоб свому хлопчикові натягнути панчішку; та коли раз на десять разів він випрямить ніжку, вона вибухає і пригортає його, та серед захоплення викликає: Ти вже дорослий!

* * *

Вони мають личко, що скидається на яблуко з очима тоненьку шийку, яку можна обняти палюхом і вказним пальцем, дві ручки, яким треба придивитися, щоб впевнитися, що вони вже мають всі пять пальців, та ніжку, якої не можна брати поважно. Їхня голівка, залежно від того, коли понюхаєте її, має запах горобчика: гнота, крілика, ластівячого гнізда, цегол, дерева, політури, нафти, усього, що находиться в хаті, чого можуть доторкнутися; а їх віддих має легкий запах молока, змішаний зі запахом не знаю яких квітів; подих, який, коли його вдихати здається повинен помагати крові так, як ліки.

* * *

А проте є такі, що не люблять тих істот! Бачу в думці рожеву та усміхнену дитину, що з рук своєї мами витягає з милим усміхом обі руки до високого, засушеного й суворого добродія, який подається взад з виглядом трохи не відрази, і насилу всміхаючися, водить перед її очима костистим пальцем, боячися, щоб не дотукнулися його. О високий, засушений і суворий чоловіче, будь ти навіть великим міністром, славним письменником, або основником гуманітарних установ, я гидую тобою.

* * *

Треба бачити їх, як вони лежать у колисці зранку, поки прокинуться. Хто всилі стриматися від цілунків і сміху? Це положення жовнірів, що згинули на боєвому полі, акти болю розпуки вихиляси акробатів, омління закоханих, що ридають. Раз вони звиваються в клубок на подушці, то знову заповзують під спід, або є відвернені коміть головою так, що шукаючи личка, находите кінці ніг, і хотячи вхопити ногу, встромлюєте палець в губу. І тоді хочеться взяти все вкупі хлопчика, простирало і покривало і бігти по світлиці з теплою добиччю в руках.

* * *

(Далі буде).

7) „Декларацію" має з правила підписати батько дітей, чи дитини. Якби його постійно не було дома (далеко на роботі, за границею, або хорий), може підписати мати. За сироти підписує призначений судом опікун.

8) Якби війт з якихось причин відсував речинець для ствердження підписів на „деклараціях", чи загалом відмовився від ствердження, то батьки мусять удатися або до староства, або до суду, або до нотаря, щоби там потвердити підпис. Розуміється, що в нотаря треба за потвердження заплатити. В таких випадках треба внести скаргу на війта до староства, а колиб не помогло, до воєвідства, або навіть до міністерства внутрішніх справ (можна телеграфувати).

Про всі перешкоди треба повідомити зараз Повітову Комісію (чи Комітет) і Головну Управу Р. Ш.

9) Якби хтось таки забувся і підписав „декларацію" сам, не перед тим, що буде підпис стверджувати, то або треба виповнити другу декларацію, або сказати перед тим, що потверджує декларацію, що підпише її другий раз.

10) Хто сам не вміє підписатися, той мусить мати з собою ще когось, хто його підпише. Власник „декларації" зробить пером хрестик, а письменний підпише його й допише: „підписав той і той".

11) Підписану й потверджену „декларацію" треба віддати до місцевої плебісцитової Комісії чи Комітету.

12) По підписанні й потвердженні одної декларації, не підписувати вже іншої, хочби хто цього вимагав, хочби просив, чи навіть грозив або дораджував. По 31. грудня прийде в село шкільний інспектор або урядник староства, який має законний обовязок ствердити, чи дитина, за яку підписали „декларацію", жиє, чи вона у шкільному віці, чи дитина і підписаний постійно живуть у тій місцевости, або чи виступаючий як опікун має до цього право.

Не треба вірити в ніякі обіцянки для себе, чи для дітей; не треба лякатися, як хто застрашував би, що підписування декларацій за українською мовою навчання це щось недоброго бо таке підписування є якраз добре і законне. Дітям треба наказати, щоб не підписували батьків на ніяких друках, хочби й учитель того вимагав.

13) Перед 1. лютого 1938 має шкільний інспектор повідомити батьків польських дітей тої місцевости, що ввійшли від українців заяви за українською школою. До 30-го квітня 1938 мають право польські батьки вносити „декларації" за свої діти у шкільному віці за польською школою.

Якби таких дітей назбиралося в селі 20, то школа має бути двомовна. Якщо не буде заяв за 20 дітей за польською школою, то від нового шкільного року, отже від вересня 1938, має бути в місцевости українська школа.

14) Як промине грудень, то до квітня ніякий український батько не повинен підписувати ніякої декларації, — навіть тоді, якби йому казали підписуватися за тим, щоби в школі вчили побіч української також і польської мови. Бо польської мови будуть учити без ніякого підпису батьків, на основі постанов самого закону.

15) Хоч вистачають „декларації" за 40 українських дітей, але таки найліпше, щоби шк. „декларації" за українською мовою навчання підписали всі українські батьки, бо тоді можна буде добре знати, чи були дійсно декларації за польською школою для 20 дітей у шкільному віці.

Кожна Повітова чи Місцева Плебісцитова Комісія (чи Комітети) мусять безумовно постаратися книжку Льва Ясіньчука „Рідна Школа в ідеї і житті". В тій книжці подані на стор. 63—86 всі приписи, завваги, поради щодо шкільного плебісциту, а навіть подано там, як вносити жалоби, скарги, чи рекурси в тих справах. Книжка коштує 2 зол., з почтовою пересилкою 2.50 зол. Замовляти в Головній Управі Рідної Школи, Львів, вул. Сикстуська 46.

ГОЛОВНА УПРАВА РІДНОЇ ШКОЛИ:

Д. Коренець, голова. Д-р М. Коноваленць, секретар.

---

nych uważa, że wobec konstytucyjnie zagwarantowanej bezpłatności nauczania oraz wobec tego, że opłaty te dotykają w znacznej mierze ubogą ludność, **pobieranie ich należałoby zaniechać.**

O ile zaś chodzi o stwierdzenie własnoręczności podpisów, to czynność należy uważać za obowiązek prawny, któremu urzędy gminne bezwzględnie winny czynić zadość.

Pan Wojewoda zechce przeto zarządzić dochodzenia w celu stwierdzenia, w których gminach położonych w obrębie powierzonego Panu Województwa pobierane są opłaty za stwierdzenie własnoręczności podpisu na deklaracjach i w jakiej wysokości, ewentualnie uchwały w sprawie pobierania powyższych opłat znieść, wydać odpowiednie pouczenie w myśl niniejszego reskryptu i donieść Ministerstwu Spraw Wewnętrznych w szczegółowym sprawozdaniu o wydanych zarządzeniach."

(„Gazeta Administracji i Policji Państwowej" N. 8. z dnia 21. lutego 1925.)."

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ.

ДОБРОМИЛЬ.

Листопадові роковини святкувала Добромильщина в неділю 31. 10. панахидами, опісля святочними сходинами: передмістя Гучок, села: Ляцько, Княжпіль, Мігова, Коростно, Лісковате, Терло, Тарнава, Трушевичі й інші. Крім того Хирів — місто і Посада Хирівська. Деякі села святкували цей день щойно перший раз цього року.

Село Військо святкує традиційно кожного 1 листопада дуже торжественно. В цей день громадяни здержуються завжди від праці. Так і цього року по панахиді відбулися сходини, одначе сконсиґнована поліція ввійшла на салю і хотіла леґітимувати всіх приявних. Лиш завдяки гідній поставі одного громадянина не прийшло до авантур. У Війську і Трушевичах лишаються памятники в честь поляглих, у цей день дбайливо прикрашені.

Добромиль місто святкував 1. листопада Службою Божою і панахидою перед символічною могилою. Правив о. парох Господарський в асисті двох священників. Святочну академію почав д-р Р. Кушнір рецитацією „Україні". Реферат виголосила п. Іванна Мудра. Місцевий хор виконав кілька пісень, між ними премієру пісні „Луна над Дніпром", композиції п. Мелянії Кушнірової. Інсценізація, на жаль, відпала зачез труднощі зі світлом.

ПЕРЕМИШЛЯНИ.

В неділю 31. жовтня відбулася в парохіяльній церкві торжествена співана Служба Божа, до якої станули оо. Т. Сахно, О. Ковч і О. Боднар. Високопатріотичну проповідь виголосив о. О Боднар, парох Борщева. Церковну частину свята закінчено панахидою за померших героїв.

В год. 2. попол. заходом філії „Просвіти" в Перемишлянах у величавій салі нового Народнього Дому, виповненій вщерть громадянством міста й сусідніх сіл, відбулося свято стрілецької пісні, яке розпочав лагодівський хор піснею: „Хай пісня лунає". Опісля секретар Матірного Товариства „Просвіта" п. Микола Дужий виголосив глибоко продуману настроєву промову, вказуючи на те, що українська пісня віддзеркалювала життя українського народу в кожній його історичній добі та вела нарід до всіх його великих діл. На програму свята зложилися дальше точки добре вишколеного мішаного хору читальні „Просвіти" з Лагодова, що відспівав низку народніх пісень та декламації: Олеся „Я бачу Вас", Б. Лепкого „Колиб не ті кістки" і Р. Купчинського „Ода до пісні", що їх виголосили добре п. Гр. Романяк і п. А. Костів. Уповні вдатний виступ дутої орхестри з Лагодова, що відіграла Гайворонського „Стрілецьким шляхом", доповнив програму свята, що полишило якнайкраще враження. Академію закінчено відспіванням національного гимну. Хорами й орехстрою проводив уміло дир. В. Осташевський, що вложив у влаштування цього свята чимало своєї праці.

УЖГОРОД.

Дня 1. XI. відсвятковано в Ужгороді листопадове свято. В катедрі Службу Божу відправив о. Августин Волошин в асисті духовенства. Прегарну змістову проповідь виголосив о. Сабол (Зореслав).

Від полудня на стрілецьких могилах панахиду правив о. Віктор Желтвай.

Японці зробили новий десант,

ЩОБ ОКРУЖИТИ ШАНГАЙ ІЗ ПІВДНЯ.

Японське міністерство війни повідомляє, що японське військо з підмогою фльоти зробило десант на північному березі замку Гончав (50 кільометрів на південь від Шангаю).

Тепер японці можуть окружити Шангай і з півдня.

СТОЛИЦЯ ШАНСІ В ЯПОНСЬКИХ РУКАХ.

Як подає японське міністерство війни, японці здобули місто Таюанфу, столицю провінції Шансі. Битва за Таюанфу належала до найзавзятіших від початку війни.

ЗАКОН ПРО НАЦІОНАЛЬНУ МОБІЛІЗАЦІЮ.

Японський уряд рішив предложити парляментові на найближчій сесії проект „закону про національну мобілізацію". Він обіймає усі приписи щодо контролі над сухопутньою і водною комунікацією, капіталом, промислом, торговлею і працею на час війни.

Ще один загадковий напад підводного човна.

Червона еспанська служба охорони побережжа повідомила міністерство національної оборони, що вчора в годині 16.30 невідомий підводний човен вистрілив торпеду до торговельного корабля в околиці Сан Карльос де ля Рапіта; торпеда не влучила.

Червоні літаки скинули бомби на місце, де мабуть був підводний човен; з яким вислідом — невідомо.

БОЇ НА АРАГОНСЬКОМУ ФРОНТІ.

Як подає національне командування, його війська здобули в бою на багнети кілька гір на відтинку Хака; на побоєвищі залишилось понад 100 поляглих червоних та багатий воєнний матеріял.

Червоне міністерство оборони повідомляє, що національний наступ на червоні становища у Похуллія заломився.

ЛЕТУНСТВО БОМБАРДУЄ.

Національні літаки збомбардували військові обекти у Барбастро. За жовтень зістрілено 26 червоних літаків.

Вирікаються асиміляції.

ЗАЯВА ПОЛЬСЬКОГО І НІМЕЦЬКОГО УРЯДУ У СПРАВІ МЕНШИН.

В останньому часі польська опозиційна преса вела гостру кампанію проти Німеччини за „переслідування" польської меншини і за становище данціґського сенату до поляків у Данціґу. Одночасно преса атакувала мін. Бека за його приязну політику до Німеччини і наклинувала польський уряд до репресій проти німецької меншини в Польщі. Ці взаємні непорозуміння усунули уряди обох держав новим порозумінням у справі відношення польської і німецької меншини в обох державах. В пятницю 5. ц. м. польський і німецький уряд оголосили в цій справі таку заяву: 1) Взаїмна пошана польської і німецької нації виключує всяке намагання примусової асиміляції меншини. Оба уряди не будуть квестіонувати приналежности до меншини і не робитимуть труднощів у виявлюванні цієї приналежности. Зокрема не будуть зовсім робити натиску на молодь меншин у напрямі їх винародовлення.

2) Члени меншин мають право свобідно вживати своєї мови у слові та письмі і в особистих і в господарських взаєминах, у пресі і на публичних зборах. Члени меншин не стягнуть на себе некорисних наслідків за плекання мови та рідних обичаїв у публичному і приватному життю.

3) Членам меншин запевнять право обєднуватись у культурних та господарських товариствах.

4) Меншина може закладати і вдержувати школи з навчанням у рідній мові. В церковній ділянці признають членам меншин право плекати релігійне життя в рідній мові і право церковної організації. Уряди не будуть втручатись до відносин у віроісповідній і добродійній ділянці.

5) Членам меншин не будуть ставити перешкод при виборі і виконуванні звання ані в господарській діяльности з приводу їхньої приналежности до національної меншини. В господарській ділянці вони користають з тих самих прав, що члени більшости, зокрема щодо посідання і купна нерухомостей.

Ці засади не можуть у ніякому випадку нарушити обовязку безоглядної льояльности членів меншини до держави, якої є громадянами. Згадані засади устійнено в тому намірі, щоб запевнити меншині умовини буття і гармонійного співжиття з національною більшістю, що причиниться до розвитку і затіснення приязних сусідських взаємин між Польщею та Німеччиною. У звязку з оголошенням згаданої заяви канц. Гітлер приняв польського амбасадора у Берліні Ліпського, якому висловив свою радість з приводу порозуміння. Воно є найкращим доказом — заявив Гітлер, — що передбачений польсько-німецькою деклярацією з 26. I. 1934. р. шлях безпосередніх переговорів виявляє далі свою вартість. Крім того канц. Гітлер приняв на авдієнції трьох представників „звіонзку поляків у Німеччині".

Одночасно през. Мосьціцький приняв німецького амбасадора у Варшаві фон Мольтке і висловив свою радість з приводу порозуміння у меншинній справі між Польщею і Німеччиною.

Литовський діяч з Вильна перед судом.

Перед окружним судом у Вильні почалася в пятницю 5. ц. м. розправа проти визначного литовського діяча з Вильна Константина Сташиса, якого прокуратор притягнув до відповідальности за девізові провини зі статтей, 8 уст. 5, 6 уст. 1 і 16 уст. 1 декрету президента з 26. квітня 1936 р. про грошевий оборот з закордоном. Трибуналові проводить віцепрезидент окружного суду Гриневич, обвинувачують прокуратори: Попов і Кшиштон. Підс. К. Сташиса боронить чотирьох адвокатів: Недзельський з Варшави, Енґель, Ковальський та Юхневич (зять підсудного) з Вильна.

Обширний акт обвинувачення закидає підсудному. що він дістав понад 500.000 зол. у закордонній валюті без дозволу девізової комісії в часі від 27. квітня до 23. листопада 1936 р. від литовського уряду союзу визволення Вильна з осідком у Ковні і литовських орґанізацій з Америки та Литви. Ці гроші виплатив ріжним литовським орґанізаціям і литовським діячам у Вильні та у Виленщині.

Далі акт обвинувачення каже, що підсудний з доручення урядничи литовського консуляту в Латвії, таємної „Ельзи" виплачував ріжні грошеві суми у Польщі без дозволу девізової комісії. Знову від 3. липня до 23. липня 1936 р. підсудний продавав золоті російські рублі без дозволу девізової комісії та міняв їх на іншу валюту. Вкінці акт обвинувачення каже, що К. Сташис виконував обовязки представника чужої держави в Польщі і виплачував ріжні грошеві суми з доручення чужинців, щоб управильнити ріжного рода приватноправні вірительности.

По відчитанню акту обвинувачення, підсудний заперечив свою вину і виснив, що гроші діставав леґально. Гроші приходили найчастіше чеками в долярах і фунтах штерлінґів до банків, з яких підсудний дістав відповідну суму грошей в золотих. На питання судді, звідкіля знайшлися літи в коперті підчас ревізії в його помешканні, відповів, що це гроші родини Біржишки. На питання прокуратора чи виплачував в Польщі емеритури, підсудний відповів, що не виплачував, лише вручав гроші з емеритальної каси з Ковна. На питання чи помагав литовським політичним вязням у Виленщині, відповів: особисто ні. Зате комітет пань, до якої входила теж його дружина Зузанна, часто помагав політичним вязням. Каже, що від добродійних орґанізацій ззакордону діставав десятки тисяч золотих. Заперечив, щоби складав кавції за особи судово карані або щоб помагав шпигунам. Підсудний признав, що урядничка литовського консуляту в Латвії „Ельза" посередничила між ним і Ковном. Вияснив, що президента Литви Сметону і премієра Тубеліса знає зі шкільної лавки. Признав, що купив у Вильні нерухомість за 60.000 долярів. На питання прокуратора, звідкіля знайшлись в нього підчас ревізії вексли тих осіб, які закупили нерухомости у Вильні, підсудний відповів, що не пригадує собі.

Трибунал відкинув внески оборони, щоб переслухати як свідків трьох б. виленських воєводів.

„Нарешті мусять бути унормовані польсько-українські взаємини“.

Львівська поль. преса помістила під згаданим заголовком велику декларацію секретаріяту порозуміння польських суспільних організацій зі Сх. Галичини. Хід думок цієї заяви такий: Рада обєднаних у спільному секретаріяті польських суспільних організацій стверджує, що діяльність секретаріяту довела до гармонійної співпраці всіх обєднаних у ньому організацій, щоб запевнити перевагу у Сх. Галичині польській цивілізаційній, господарській і політичній силі. Рада переконана, що польське громадянсто Сх. Галичини має досить сили, щоби власним зусиллям запевнити на завжди трівку приналежність цієї землі до Польщі. Рада акцептує акцію у справі осудження терору ОУН і звертає увагу українському громадянству на шкоди, що її воно поносить внаслідок злочинних метод конспірації. Далі рада звертається до цілого польського громадянства з центральних і західних воєвідств за моральною підтримкою для боротьби. Заявляє, що трівке і дійсно корисне наладнання польсько-українських взаємин може перевести лише місцеве польське громадянство у безпосередніх взаєминах з руськими чи українськими групами населення. Тому національна політика Польщі повинна спиратись не на виборчих угодах з непольськими партіями чи політичними групами понад головою „кресового“ польського населення, але на тісній опорі об змагання і досвід місцевого польського громадянства тимбільше, що ми не є тут напливовим населенням, але відвічними(?) і ще ранішими(?) від русинів чи українців мешканцями тієї землі і що ціла майже цивілізація Сх. Галичини є ділом польської думки та праці.

Змагаючи до закріплення переваги польської культурної і національної експанзії над непольськими націоналізмами Сх. Галичини рада запевняє, що не вважає побажаним ні примусового винародовлення українського населення ні навіть припиновання адміністраційними репресіями національно-культурної праці непольського населення. Бажаємо, — читаємо далі — щоб ціле наше публичне життя спиралось на трівких основах християнської моральности. Польське громадянство здає собі справу, що побіч національно-культурного співсуперництва повинна бути можлива і згідна в богатьох справах співпраця для господарського і морально-суспільного поступу цілого населення Сх. Галичини. Одначе необхідною умовиною такого порозуміння мусить бути щире втримання українським громадянством своїх національних ідеалів у межах державної льояльности, що недопускає якоїнебудь пропаганди проти територіяльної цілости Польщі, або хочби толерування українською суспільною опінією терористичної акції організацій, що виходять з цього громадянства.

Цю декларацію підписали голова Секретаріяту П. П. О. С. ген. М. Токажевський-Карашевич і кількадесять відомих польських діячів.

До цієї справи, очевидно, повернемось.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У. Г. А.!

В. СІМОВИЧ.

Вук Караджіч.

(З приводу 150. роковин народин.)

Цими днями сербський учений світ святкує велике свято: стопядесятьліття народин основника сербської літературної мови, батька сучасного сербського правопису (фонетичного), збирача й видавця сербських народніх пісень та приповідок, автора сербської граматики на основі чистої народньої мови, перекладача Нового Заповіту на народню сербську мову — Вука Караджіча. Окремий комітет, що займається Караджічевими святкуваннями в Београді та в Лозніці (містечко першої науки Караджіча та осідку одної з перших його численних „служб“), розклав свято на три дні, від суботи 6. листопада до понеділка — 8. листопада (річниця народин Караджіча). На свято складаються архиерейська Служба Божа, виклади університетських професорів (В. Чоровича, П. Поповича А. Беліча), про діяльність і значіння В. Караджіча, виклади про сербську народність у звязку з діяльністю Вука, вистава в театрі (вийнятки з опери П. Коньовича), концерт, апотеоза Вукові (музична композиція Марінковича), посвячення Вукового Дому Культури в Лозніці, прогулька до Тршіча (місце народин Караджіча), святкова академія у „Вуковому Домі Культури“ в Лозніці, привітання й т. д. Свято це певне збере сотні тисяч учасників із цілої Югославії — всі три народи, що складаються на цю державу одинаково відчувають великі заслуги серба Караджіча для кожного з них зокрема.

Діяльність Караджічева припадає на часи, коли в цілій Европі до високого значіння доходить народня пісня, коли народні мови пробивають собі шлях до письменства, коли на слов'янському ґрунті, де досі панувала церковно-славянщина, загорається завзята боротьба и ж традиційними її прихильниками та прибічниками народнього слова. Вигрібана Караджічем сербська народня пісня (вперше 1844. р. у невеличкому збірнику „Песнаріца“) викликує захоплення в Европі, нею зацікавлюються великі німецькі романтики з початку XIX. в., В. Ґрім стає приятелем Караджіча, слава сербського ентузіяста народньої мови розходиться по Австрії, Німеччині, Росії, його приклад викликує наслідування в усіх славянських народів, його пісні (а то і граматика) появляються в перекладах на всі европейські мови, Сербією, що зводила тоді все ще криваві бої за свою незалежність, зацікавлюється ввесь науковий і політичний світ.

Але-ж оповитому славою чужих, Вукові Караджічеві доводилося тяжко воювати із власним суспільством, із сербським митрополитом Стратіміровичем, із редакторами, літератами, вченими, учителями — воювати за безастережне вживання народньої мови в літературі, за придуманий ним фонетичний правопис, за народні назви свят, за народню термінольоґію, за народній словник. Людина непосидющої вдачі, що рік по року зміняла місце свого побуту, що безнастанно шукала нових становищ, від судовика, медика до коректора, людина, що ніде довго не загріла місця, пробуваючи то в сербських краях, то в Відні, то в Росії, то в Німеччині, при тому в вічних грошевих клопотах, вічно задовжений, вічно затурбований долею родини, якій нераз доводилося й голодувати — Караджіч мав велике щастя до людей, які цінили його роботу. Не можна подумати собі ні одної великої праці Караджіча без поради Копітара, а далі Добровський, В. Ґрім, Мікльосіч, Кеппен, Мущицький і багато-багато інших, не рахуючи князя Милоша Обреновича, в домі якого нераз доводилося Караджічеві жити й щедрою допомогою грошима — дуже часто користуватися. Знайомств у нього було безліч, і то майже в усій Европі (нпр. особисте знайомство з Ґете!) — і ті знайомства використовувала й Европа для освітлювання сербських справ (нпр. Ранке. Посcарт і ін.).

В міру того як Караджіч обїжджав землі, заселені сербо-хорватським народом, він раз-у-раз поширював свої матеріяли й доповнював свої праці, головно з ділянки граматики та словництва. Виявляється це головно в нових виданнях словника та в перекладі Нового Завіту (1847), де виявив таке знання сербохорватської мови, як ніхто до нього, та ще довго — після нього. Всі його видання мають передмови, де зазначене його становище у справі народньої мови, становище, від якого він не відступав ціле своє життя. Глибокий знавець законів сербської мови, при тому людина з темпераментом (хоч слабого здоровля), він ніколи не залишав нападів противників без відповіди (нпр. відповіді Светічеві, що напастував Караджіча своїми „утуками“ 1838—1846). Всі ці відповіді здержливі, поважні й дуже корисно відбивають від дуже образливих нераз напастей противників.

Караджіч перед приятелями нераз жалувався на них, а проте своє діло робив далі — в непохитній вірі, що він переможе з кінцем свого життя (народився 26. жовтня ст. ст., себто 8. листопада 1787. р. в Тршічі, помер 26. січня 1864. р. у Відні), в 77. р. життя міг собі сказати, що таки — переміг.

Караджічева діяльність мала вплив і на українське відродження. Його праці дуже добре знали й високо їх цінили члени „Руської Трійці“, так само захоплювалися ними харківські славянофіли, не чужа була його праця й Шевченкові, не кажучи про 70 рр., коли М. Старицький переклав гарним віршем і видав окремою книгою в Києві (1876) вибір із народніх сербських пісень (переклади їх маємо вже й у „Русалці „Дністровій“). Що Караджічів правопис мав великий вплив на українців 70. рр. на Наддніпрянщині, на це доказ — ортоґрафія Драгоманова (т. зв. драгоманівка), що свого часу почала була прийматися в нашій науковій літературі.

У стопядесятліття народин великого сербського пробудника і вченого, згадує його теплим словом і українське громадянство.

——о——

Літературна сторінка.

Від Ужгороду до Вінніпеґу.

Якось так випадково склалось, що на столі з книжками, де переважають чужі, в чужих мовах — пропорціонально до їх більшого зросту у світі — опинились водночас і дві рідні з таких двох кінців, про які рідко доводиться писати. Одна прийшла з Канади, друга з Закарпаття. Обі короткі повісти: В. Ґренджи Донського „Петро Петрович, історична повість“ і „Голос землі“, О. Іваха, коротка повість з життя в Канаді.

Не маємо наміру оцінювати їх з літературного боку тому, що можнаб непотрібно заподіяти їм кривду. Це твори скромні, що звертаються до широкого загалу, який потребує передовсім виховно-повчальної патріотичної книжки. Може неодин її читач щойно пічне вчитись під їх впливом любови до рідного слова, може і розбудить у собі слабу національну свідомість. Ще донедавна звикли знаходити в українських книжках виданих на Закарпатті та в Америці мову, до якої не можна було прикладати літературних вимог. Була це звичайно мова сильно макаронічна, засмічена не тільки всякими перестарілими і неправильними словами та формами, але і наскрізь буденна, без дрібки поезії.

Коли відкриваємо популярну історичну повість Ґренджи Донського, ми приємно вражені, що автор таки старається підтягати свою мову до рівня сучасної літературної. Ось зразок:

„Прегарний вечір. Ольга стояла з глибокими очима і любувалась. Ізза радванецької гори повним колесом сходив ясен місяць. Вижидала свого хлопця... Місяць заходив за чорну хмару, показався тут-там і знов зайшов за темну заслону. Незабаром і Ростислав звився, взяв любу дівчину попід руки і вони пішли. Переходили цвітним городцем, перейшли попід сторічні дерева і сіли на лавку. Зза хмари знов показався блідолиций місяць і осріблив цілу околицю. Ольга дивилась на місяць, на цього блідолицього царя ночі, що стояв між зірками, наче пастух між отарою овець, поганяючи їх вперед“.

Ще чистішу мову, зближену більше до народньої найдете в повісти канадійського земляка. Якби навіть сам автор не володів нею, так досконало, а дав був комусь виправити, то і це явище незвичайно відрадне. Одноцільність нашої мови на широких степових просторах лекше втримати, ніж на землях, що перервали безпосередній контакт із головним пнем батьківщини — відділені від нього горами та морями.

Цікава одна подробиця, яка вражає нас, коли глянемо на дві видані книжечки: ужгородська на дешевенькому ґазетному папері з вінетою у стилі ярмарочного „лубка“, — вінніпеґська видана так, що і львівські автори можуть задзрити їй дорогого паперу! м. р.

Орґанізація нагороди Нобеля.

Увесь минулий місяць ішли пожвавлені дипльоматичні заходи у Стокгольмі та Осльо у справі кандидатів найбільшої літературної нагороди в Европі — Нобелівської. На рік перед своєю смертю д-р Альфред Бернгард Нобель списав у 1896. р. заповіт, яким призначує „відсотки від залишеного майна поділити між тих, що за кожний минулий рік якнайкраще прислужились людству. Є це моя якнайвиразніша воля, щоб при розділі нагород не звертали увагу на національність і щоб нагороду дістав найбільше заслужений, скандинавець чи ні“.

Інституція нагород Нобеля — широка. Шведська Академія Наук, що істнує від 1720. р. має призначати нагороди за праці з фізики та хемії, медично-хірургічний інститут за праці з медицини, норвеський парлямент мирову нагороду і шведська Академія — нагороду літературну. З капіталу 31 міліонів корон, залишених Нобелем на кожну премію припадає більш як 100.000 корон.

При шведській Академії істнує окрема комісія знавців літератури, які розглядають усі переслані пропозиції. Сама ця комісія не висуває звичайно чужих кандидатів, поки їх не висунули раніше відповідні чужинні особи чи органи. Головує літературній комісії довічний секретар Академії Пер Гальстрем, драматург і поет. Кожна література чи група літератур має своїх знавців професорів скандинавських університетів, починаючи від Копенгагена аж до Люнду.

Кандидатів на лавреатів Нобеля можуть ставити передовсім дотеперішні лавреати. Пригадаємо, що із самих скандинавських письменників живуть досі лавреати Нобеля Гєльруп, Понтопіддан, Гамсун, Сельма Лягерлеф, Сіґрід Ундсет, а з інших країв ще 16 сеньорів літератів. Крім цього мають право висувати кандидатів члени самої академії та інших подібних академій у цілому світі, напр. для польської літератури — Польська Академія Літератури, або Академія Наук, професори літератури, фільософії, історії та естетики ріжних університетів.

У поняття „літератури“ входять у даному випадку також твори фільософічні та історичні, коли вони є наскрізь „творчі“, себто не є тільки призбираними матеріялами і сухо наукавими оглядами. На цій підставі нагороду літератури дістав був свого часу Теодор Момсен — історик, Рудольф Ойкен і Анрі Берґсон — фільософи.

Нобель виразно зазначив у своєму заповіті, що літературну нагороду треба давати „творам повним ідеалізму“. 18 членів найтіснішого комітету шведської академії, що розглядають остаточно всі кандидатури і рішають про нагороду, призначують звичайну нагороду за цілу творчість письменника. У деяких випадках, коли можуть бути сумніви щодо „ідеалізму“ цілої творчости, вони зупиняються на якомусь одному великому творі, щоб виправдати ним своє рішення. Нагорода звичайно йде за цілість праці письменника, а не за один твір.

Коли шведську Академію атакували за деяких лавреатів-песимістів, відомий щоденник „Даґенс Ниґетер“ пригадав великі слова одного із своїх земляків Фредінга: „Ідеал — поняття дуже змінне; він може бути чорний або білий, він може бути любовю або ненавистю, може втілюватися в Толстому таксамо добре, як і в Ніцше“... І справді шведська Академія не тримається формалістично слів, а йде за радами знавців, які при розгляді кандидатів беруть на увагу всякі мотиви.

В останніх днях преса згадала про нових кандидатів, яких імена вже повторялись минулими роками: французького повістяра Мартен Ди Гар, автора великої „циклічної“ повісти, славного данця Єнсена і чеського письменника Карла Чапека.

Літературна хроніка.

НОВА ПЕСА БЕРНШТАЙНА.

Один із найстарших діяльних іще французьких драматургів Анрі Бернштайн дає щороку на початку сезону нову песу. Він сам добирає собі найкращих артистів з усіх театрів для кожної песи, щоб якнайкраще могли відтворити головні ролі, сам дбає за обстанову і режисерію. Від 27 років кожна його песа є новим успіхом. Його остання песа „Ріг Хуртовини“ має за тему щастя людини, щастя у дуже поширеній формі, яке кінчиться нещастям для інших. Є це історія наскрізь родинна, в якій представник старшого покоління виходить переможцем у коханні супроти молодших суперників. Бернштайн є мистцем у сценах, де змальовує хвилювання людини та прояви брутальности під впливом пристрасного почування. Він уміє кожній загальній темі надавати нові риси виводити на сцені „нових“ людей, що відповідають настроям даного моменту. Інтрига, зав'язка та розв'язка це його спеціяльність. Критика каже, що його нова песа знову не зійде з афіші повний рік.

Б. ШОВ ПИШЕ СПОМИНИ.

Коли письменник починає мати враження, що небагато бракує йому до кінця життя, може йому прийти на думку, що час описати свої спомини. За прикладом Велса, що дав свій великий життєпис, пішов його старший товариш Бернард Шов. Темпераментний ірландець почав нам оповідати про те, як він мріяв про славу Мікельанджеля та Шекспіра, а почав від праці скромного журналіста, що підписувався італійським псевдонімом. Цікава в його споминах ненависть до Парижа, що його називає він містом неодачників і педантів, яке псує все, за що візьметься. Шов хвалиться, що ціле життя мав таке переконання і ніколи його не змінив. Але ані арґументів ані психольогічних мотивів цієї нехіті він не дає. Безліч подробиць, які чуємо про життя Шова, повних гумору, навіть напів неймовірних. Але ми приймаємо їх радо, як деякі твори фантазії.

ПОВНЕ ВИДАННЯ ГОГОЛЯ.

Інститут совітської літератури Академії наук приготовляє нове повне видання творів Гоголя в 14 томах. 5 томів уже друкується. Крім нових текстів найдених за останніх 40 років, уперше появиться ціла низка ранніх редакцій Гоголівських творів, як „Вечір напередодні Івана Купала“, „Невський проспект“ та ін. Будуть там теж відміни рукописів і друкованих уже видань, як теж пропуски зроблені з огляду на цензуру. Найцікавіші будуть листи Гоголя в 5 томах, у цьому більш як 100 досі недрукованих. Редактор В. В. Гіппіюс хоче теж відтворити первісний текст рукописів, бо Гоголь дозволяв поправляти собі мову та стиль, але в дальших виданнях часто на такі поправки не погоджувався.

КІНЕЦЬ „ТИХОГО ДОНУ“.

Московський повістяр М. Шолохов, якого „Тихий Дон“ дочекався перекладів на різні европейські мови почав друкувати останній четвертий том своєї величезної „Козацької епопеї“ у журналі „Новий Мір“. Совітська критика присвячує йому з цього приводу захопливі статті; вона ставить його як приклад іншим письменникам не тільки як мистця, але як людину, що „обійшлася у своїй літературній карієрі без реклямового гомону і без крикливих слів“. Шолохов як громадянин дочекався височенної почести: його вибрали членом центральної виборчої комісії для виборів до Найвищої Ради.

МАДЯРСЬКА ПОВІСТЬ ПІД АНҐЛІЙСЬКИЙ СМАК.

В Анґлії та Америці істнує на книгарському ринку спеціяльний термін „бест-селлер“ на книжку, що в якомусь сезоні „найкраще продається“. Критики великих денників стараються часто при появі якоїсь нової книжки, що має всі дані всім подобатись виворожити їй таку карієру. Критик „Дейлі Телеграфу“ (700.000 передплатників) уважає, що такою книжкою (їх може бути і десять-двацять на рік) може стати ново перекладена повість мадярського письменника Габора Васарі п. з. „Монпті“. Є це любовна історія на тлі Парижа; її героєм є молодий маляр, що бореться з нуждою. У Люксембурському Саді, де сидить так багато безробітних малярів, він робить знайомість з молодою дівчиною, що має дуже добре серце і багато фантазії. Після зовсім звичайного вступу приходить ціла низка дрібних перипетій, де сміх перемішаний із сльозами. Анґлійський критик твердить, що така сполука у повній традиції анґлійської літератури від Шосера, почерез Шекспіра аж до Велса та Прістлея, наближує мадярську до анґлійської. Головні типи повісти виразні та переведені майстерно. Поодинокі епізоди повні поетичної фантазії.

АВТОР ПЕРШИХ МІЩАНСЬКИХ ПОВІСТЕЙ У НІМЕЧЧИНІ.

Німецька преса пагадує 150-ліття смерти призабутого письменника Йоганна Карла Музеуса, що належав до веймарського гурта довкола княгині Анни Амалії. Він грав у двірському театрі комічні ролі, був знаменитим педагогом — учителем гімназії у Веймарі і має ту заслугу, що перший у Німеччині написав родинний міщанський роман. Музеус писав дотепні пародії на романи Річардсона, модні тоді в цілій Европі. Його найкращі твори „Німецький Грандісон“ і „Народні казки“ повні поетичної фантазії.

НОВЕЛІ МОЛЬНАРА.

Відомий мадярський драматург Франц Мольнар видав по німецьки збірку новель і нарисів „Зелений гузар“, яку критика прирівнює до найкращих збірок майстра психольогічної новелі Артура Шніцлера.

ДРІБНІ ВІСТКИ.

Помер французький драматург та есеїст Альфред Мортіє у 72 р. життя. Він мав у свій час великі успіхи у т. зв. „Вільному театрі“ відомого директора Антуана, песами „Пентесілея“, „Переможений Марій“, „Салли“, „Макіявелі“ і „Божеський Аретіно“. Він відкрив давнього італійського драматурга Руцанте, якому присвятив двотомову студію.

Відомого французького поета Поль Валері, члена Французької Академії, призначили професором на новоутвореній катедрі поетики.

Місто Париж признало свою головну літературну нагороду Роже Мартін Де Гар за його велику [illegible]томову повість „Тібо“, що дає образ французького громадянства від кінця XIX. в. до великої війни.

Сторінка без політики.

Популярність дорого коштує.

Уряд англійського міністра не є зовсім таким добрим інтересом, якби воно здавалося. Крім величезної праці, що її виконують високі державні мужі, мають вони ще клопоти з величезними репрезентаційними видатками, які поїдають велику частину їхніх доходів і навіть доволі часто їх перевищують.

Англійського премієра Невіля Чемберлена зачислюють до недуже багатих людей, одначе він має скромні приватні доходи. Велику частину його платні (коло 300.000 зол.) поїдають репрезентаційні кошти, так, що на особисті видатки залишається йому невеличка сума грошей. Тому теж у приватнім житті англійський премієр живе дуже скромно. Має він дешеве авто і вільний час від праці посвячує він праці в городі, риболовству і лектурі.

Його попередник Станлей Болдуін мав річний приватний дохід 3.000 фунтів, крім приходів, що їх він мав із фабрики заліза та сталі, яких він був власником. Канцлер скарбу сер Джон Саймон заробляв великі гроші як адвокат. Тепер закинув він давню професію, але життя веде далі на „високій стопі". Льорд Галіфакс є багатою людиною. Його батько був землевласником і в спадщині полишив йому величезне майно.

Також і канцлер — льорд Гейльшем є багатою людиною. Свій маєток заробив він виконуючи адвокатське звання. Тепер, як член уряду дістає він 10.000 фунтів річно. Сер Самуель Гор, міністер внутрішніх справ не є міліонером, одначе його стати на ведення багатого життя, не зважаючи на скромну платню 5.000 фунтів (коло 150.000 зол.).

Міністр Іден, якого вважають найбільшим елегантом між міністрами закордонних справ, є теж людиною зі скромними приватними доходами.

Найбагатшими людьми в англійськім уряді є міністр летунства льорд Свінтон і міністр публичних робіт сер Пилип Сассон. Перший є власником великих копалень вугля і є при тім знаменитим купцем, другий дістав у 1934. р. спадщину, вартости кількох міліонів фунтів

Найбіднішим із них є льорд Делевейт, великий канцлер тайної печати, який має ледви добре поставлену гостинницю в одній із англійських лікувальних місцевостей і з приходів, які гостинниця йому приносить, живе.

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ!

Ще один дивогляд Голівуду.

Несамовите цвинтарище чотироножних приятелів фільмових зірок.

Недалеко столиці американської фільми є особливе місце, яке називають „Долиною тиші". Оце місце творить дивоглядний куріоз, якого не найдете у цілому світі: там ховають фільмові зірки своїх чотироножних та пірястих приятелів.

Спочивають у цій долині ріжні випещені маскотки, починаючи від маленьких пінчерів і кінчаючи на освоєних ля́мпартах. Лежать там канарки й черепахи, білі коти-ангори, малі конікущики, яких памятники нераз дорожчі та виставніші, як гроби багатьох людей.

В „Долині тиші" побудована окрема крематорія, де зложені урни з попелом любимців. Є це галя доволі простора, з мармуровими стінами і біля неї квітники, виплекувані дбайливою рукою огородника, а то й мавзолеї.

Досі поховали в „Долині тиші" коло 3.000 звірят. Під дорогим каменем з мармуру спочиває „Доллі", фокстерієр незабутнього Рудольфа Валентіно. Кажуть, що коли її пана так ненадійно вирвала смерть зпоміж живих, вона здохла „на зломане серце" — так бодай подає напис, уміщений на мармуровій плиті.

Також гарний памятник має черепаха, що була довший час невідлучною товаришкою Джон Крофорд. Вона згинула дуже дивно: одного разу, не відомо, з якої причини, застрайкувала й перестала їсти.

Ніхто мабуть не буде дивуватись, що такій фільмовій славі, якою був відомий пес-вовчур Рін-Тін-Тін, виставили величавий памятник. Канарок Томмі, який кожного ранку будив зі сну ніжними трелями свою паню Джінджер Роджерс, спочив у маленькому мавзолеї. Джін Паркер сливе кожного дня носить свіжі квіти на могилку свого освоєного лямпарта „Джорджа".

Та вже хіба вершком усіх тих чудасій був величавий похорон, який уладила Сільвія Сідней своїй золотій рибці...

Ех, якби так голівудські зірки зазнали трохи наших европейських, зокрема галицьких гараздів — відхотілось би їм раз на завжди витрачувати час і гроші на витребеньки.

Інвалідами Української Армії опікується УКТОДІ, Львів, Потоцького 48.

Подружжя в гипнозі.

Суд у Ріо де Джанейро розглядав недавно небуденну справу.

Молода жінка на прізвище Ева Марсель виступила з розводовою скаргою проти свого чоловіка. Вона заявила, що про своє подружжя нічого не знала, бо була тоді під гипнотичним впливом. Вона недужала перед чотирома роками на безсонність. З тої причини ходила вона по ріжних лікарях, одначе всі лікарські поради виявилися зовсім безуспішні. Тоді за порадою своїх знайомих пішла вона по пораду до славного гипнотизера Марселя. Лікування в гипнотизера Марселя тривало 10 днів і підчас того п-і Ева була ввесь час у гипнотичному трансі. Вона не знала, що з нею і довкола неї діється.

Коли вона відзискала память, була вже законною жінкою, гипнотизера. Одначе того самого дня стрінула її ще друга несподіванка. Її муж раптом щез і при тій нагоді забрав усі гроші і дорогоцінности своєї жінки. На тій підставі домагалася пані Марсель розводу. Одначе судля відкинув розводову скаргу, бо він був тієї думки, що пані Ева не вийшла замуж у гипнотичному сні, але що вона зовсім добре знала, що з нею діється і що вона заключує подружжя з гипнотизером. В іншім випадку могла вона була давно гипнотичне подружжя уневажнити і не ждати на те, аж чотири роки

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

РЕКОРД БЮРОКРАТІЇ.

Якщо в Америці. країні дивоглядів, уладили би дивоглядний конкурс на найдовше урядове поладнання справи, то напевно рекорд у цій ділянці взяла б не Америка, але Чехословаччина.

Ще 4 грудня 1928 р. згорів у Крайбніц деревляний дім, який був власністю не дуже багатої родини. Ще того самого місяця і того самого року почали погорільці заходи, щоб дістати звільнення новозапроектованого будинку від усіх податків.

Дім побудували й замешкали в ньому.

Щойно тепер по 9 роках дістали власники дому урядове письмо. — Нарешті! — подумали вони прийшло звільнення від податків. Дарма! Урядове письмо домагалося, щоб до подання з 1928. р. долучити опис топографічного положення проектованого дому і його плян.

Рекорд, чи не рекорд?

Думаємо, що як би в нас розписав конкурс, то мабуть деякі уряди в Польщі таки побилиб цей рекорд, що його подає АТЕ. Адже ще недавно читали ми про справи, які волічуться вже цілі роки.

Кінові новинки.

ФІЛЬМИ ДОЗВОЛЕНІ ДІТЯМ.

Міністерство віроісповідань та освіти повідомило Начальну Раду Фільмового Промислу в Польщі, що розпорядком з 18. вересня 1937. р. і з 11. жовтня 1937. р. звернуло увагу шкільних кураторій на фільми „Герої моря" (Метро Гольдвин Маєр), „Трафальґар" (Фокс-фільм) і „Каля Наг" як на фільми, що заслуговують на зацікавлення шкільної молоді з огляду на виховні та повчальні вартости.

При цій нагоді слід згадати, що польські фільмові продуценти дуже жалуються на міністерство віроісповідань і освіти, яке замісць поширювати фільмову культуру, як воно діється в інших краях, навпаки — спинює її розвій, ставлячи їй густо-часто неоправдані перепони.

Недавно відома була справа заборони висвітлювати фільму для дітей нижче 16 літ п. н. „Театр пустяків". Гадав би хто, що це ґанґстерський кримінал, або нага еротика. Ні це кольорова фільма про дітей, в якій теж діти грають головні ролі. Ця фільма змальовує історію, як кількох малих філянтропів рішило зорґанізувати виставу на захоронку для дітей-безбатченків. У городі міліонерської палати відбувається ревія молодих талантів, яка дала дуже гарний дохід. Фільма кінчиться дуже корисним акордом суспільного змісту: діти багатирів злучені з бідними, найбіднішими дітьми у братніх обіймах і братній забаві.

Таку фільму, яку можна було показувати для дітей, як пропаґандивну у „тижні школи" або „тижні дитини", Міністерство заборонило і щойно внаслідок відклику представника виробництва „Ворнер Брос" дозволило висвітлювати її для дітей, які мають понад 7 літ життя.

Зате — жаліються фільмові представники в Польщі — Міністерство не створило досі премії за найкращу краєву фільму, за найбільшу мистецьку креацію, не зацікавилося молодими талантами, коротко - метражною продукцією для шкільних цілей, не створило в державній драматичній школі хочби й найскромнішої секції гри й фільмової режисерії, та в академії мистецтва катедри малярства й фільмової декорації.

В інших державах фільмове мистецтво має не тільки більше значіння, але й держава опікується ним куди краще.

„ЗБУДИСЬ І ЖИЙ!"

Америка — це країна найбільших можливостей і найможливіших рекордів. Там можна стрінути рекордиста — копуна, рекордиста різника, посла і т. д. Та мабуть мало кому відомо, що Вальтера Вінчеля вибрали одноголосно найздібнішим та найбільш дотепним репортером світа. У плебісциті, який недавно проголосили в Америці та який мав вказати на десятку найпопулярніших осіб, Вінчель займяв четверте місце, поруч Президента Рузвельта, Ґрети Ґарбо і Шерлі Темпль. Найславніший репортер Америки став актором і небаром виступить у фільмі „Фокса" п. з. „Збудись і жий!" Вальтер Вінчель, якого „Галльо, Америка!" слухають цілі Злучені Держави, появився на екрані і завоював світ. Покищо — Америку але сподіються, що Вінчель здобуде Европу теж...

Політика львівського маґістрату супроти українців.

Львівський маґістрат на засіданні 5. листопада рішив предложити міській раді внесок подарувати оо. Місіонарам на будову парохіяльного костела при вул. Дверніцького і Снопківській міський ґрунт величини кругло 5.490 квадр. метрів і вартости 109.800 зол. Цей подарунок приходить після недавнього дарунку площі під будову костела на Богданівці і після признання містом величезних субвенцій на будову костела Остробрамської Богоматері на Личакові. Між тим справа дарунку ґрунту під будову церкви на Замарстинові, що тягнеться стільки літ, полагоджена відмовно, хоча щодо Замарстинова йде про ґрунт, що є тільки дрібненькою частиною ґрунту, призначеного свого часу на будову великого костела оо. Капуцинів на Замарстинові і тепер на будову костела оо. Місіонарів. Усі можливі заходи українського населення Замарстинова в тій справі та наших представників не мали найменшого успіху.

Італія приступила до умови проти комінтерну.

Стефані подає, що нині рано в год. 11. в палаті Шіґі підписали протокол, на якого підставі Італія приступає як первісний сиґнатарій до умови проти комінтерну, заключеної 25. листопада 1936 р. між Німеччиною і Японією. Від італійського уряду підписав протокол міністер граф Чіяно, від німецького амбасадор Рібентроп, від японського амбасадор Готта.

Які будуть наслідки приступлення Італії до протоколу.

Японські кола в Римі є тієї думки, що безпосереднім наслідком протоколу, що його нині підписали буде: прихильне становище Японії до німецьких кольоніяльних домагань, признання токійським урядом уряду ґен. Франка, прихильне наставлення Японії до майбутньої італійсько-німецької медіяційної акції у справі конфлікту на Далекім Сході.

Італійські півурядові кола заявляють, що протокол не скермований проти ніякої держави, ні груп держав та підкреслюють, що протокол відкритий для кожної культурної держави.

НОВИНКИ.

— **Чергове число „Діла“ з причини свята св.** Димитрія, що припадає в понеділок, появиться у вівторок вечором з датою 10. ц. м.

— **Знана** зі солідности кравецька робітня **мужеських одягів М. Білоус, Львів, Домініканська 4. І. п.** тел. 234-56. На складі власні матеріяли до вибору. **Ціни приступні.** 1931 5—35

— **Від 1. XI. запроваджуємо взірцеву кухню.** Добірні страви, добрий український борщ та інше. На холодні дні добірний буфет, багато дробу, на пісні дні риба. **Ріжниця 5 сот.**, зате стопроцентова якість заохотить теперішніх та нових гостей. В місячних абонаментах рабат. На замовлення уряджуємо товариські прийняття, весілля і т. п. **„ОКО“, Львів, Косцюшка 3.**

— **Нова українська господарська станиця** бюро реклями „ФАМА“ вже інтенсивно працює при вул. Ґродзіцьких 1/II., **тел. 244—31.**

— **Ревеляційна новина!** Спомини соловецького засланця, одного з найчільніших сучасних білоруських діячів та письменників, Фр. Аляхновіч: **7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.** Ця книжка — це черговий документ траґічного розчарування людини, що вірила у большевиків. — Мистецька окладинка арт.-мал. С. Гординського. — Книжка прикрашена портретом автора та ориґінальною знимкою із заслання. — Ціна книжки зол. 1.20, почт. пересилка 30 сот. — Замовляти у Видавництві „Діло“, Львів, Ринок 10. або у всіх книгарнях краю.

— **„Хром“, Львів, вул. Руська 20.**, телефон 271-83 поручає по найдешевших цінах **футра** жіночі і чоловічі та всякого роду футряні шкірки, як також перефасоновує і переробляє уживані футра за найновішими моделями. —?

— **Ще одна добра для Вас нагода.** Крім 6%-ої знижки на добірне масло, яку „Маслосоюз“ установив з нагоди 30-літнього ювилею — до 6. листопада ц. р. — обнижено аж до кінця ювилейного року, т. є до 31. грудня 1937 — дотеперішню ріжницю між ціною на добірне і десерове масло з 20 сот. на 10 сот. Треба надіятися, що велика ріжниця в якости між добірним і десеровим маслом, а з другої сторони так незначна по обнижці ріжниця в ціні (бо заледви 10 сот.), всіх заохотить користати з короткої доброї нагоди!

— **Посвячення памятника на могилі бл. п. Івана Белея.** В неділю 7. ц. м. відбудеться на Личаківському цвинтарі, на полі вище 100 кроків від памятника Івана Франка, посвячення памятника на могилі б. головного редактора „Діла“, бл. п. Івана Белея. Видавнича Спілка „Діло“ запрошує на посвячення памятника на могилі свого довголітнього редактора все українське громадянство Львова. Посвячення памятника відбудеться в год. 11.30 вполудне.

— **Ритміка, плястика методою Мері Віґман,** акробатика, вечірні курси здоровної руханки для пань, національні танці веду в салі „Лугу“ при вул. Коперника ч. 5. Інформації, вписи у вівторок та пятницю від год. 19—20.

— **Марія Сокіл і Антін Рудницький запрошені до Америки.** Як довідуємося, наша відома артистична пара, оперова співачка Марія Сокіл і дириґент та композитор Антін Рудницький, дістали запрошення на концерти й гостинні виступи в Північній Америці, які почнуться у грудні в Дітройті. Обоє артисти виїзджають зі Львова вже цього місяця. Перед виїздом відбудеться в пятницю 12. ц. м. у великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка у Львові їх прощальний концерт. Ближчі подробиці про цю імпрезу подамо в найближчих днях.

— **Виділ Секції Книговодів при СУПРУГА** у Львові повідомляє своїх членів, що дня 9. листопада ц. р. (у вівторок) відбудуться сходини, на яких буде звідомлення учасників конгресу книговодів у Катовицях. Початок сходин в год. 7-ій вечором у домівці СУПРУГА, вул. Коперника 26, І. пов.

— **Лисенкові твори у радіо.** Радіостація у Моравській Остраві передасть у середу 10. листопада концерт Лисенкових творів у виконанні хору та солістів. Концерт відбудеться від год. 22.15 до 23.00.

— **Опера у львівському Великому Театрі.** Найближча оперова вистава у львівському Великому Театрі відбудеться 10. листопада. Виставлять „Манон“ Масенета з участю варшавської оперової співачки Карвовської і Я. Поплавського; 14-го листопада „Евген Онегін“ і 16-го листопада „Севільський цирульник“. В цих операх виступить теж тенор Зенон Дольницький, Степан Романовський, Роман Врага і ін. Дириґують Й. Лерер і В. Бердяєв, режисер Улуханов. Білети в касах театру і в книгарні Сайфарта при вул. Академічній 6.

— **Директором міського архіву давних актів, бібліотеки та історичного музею міста** Львова став д-р Карло Бадецький, доцент львівського університету.

— **Із статистики м. Львова.** На основі статистичного місячника „Львів у цифрах“ у червні ц. р. мешкало у Львові 317.400 осіб. Подружж заключено в тому місяці 255, вродилося дітей 350, померло 288 осіб. На 350 уроджених було 181 хлопців, 169 дівчат. Неправесних дітей було 43, з того 19 жидівського віроісповідання, 17 римо-католиків і 7 гр.-католиків.

— **Нахабство протиукраїнської конкуренції.** За жовківською рогачкою у Львові хлопець з української кооперативи „Кома“ роздавав 5. ц. м. на вулиці реклямові летючки. Це так не подобалося жидівським конкурентам, що вони хлопця побили, а летючки понищили. Розуміється, що за те виновники відповідатимуть перед судом. Слід тільки напятнувати нахабство

противукраїнської конкуренції. Як відомо, місце біля т. зв. жовківської рогачки це дуже рухливий торговельний ринок, при чому покупцями є майже самі українські селяни. До тих селян якраз узурпують собі право місцеві купці жиди, виходячи із заложення, що українська крамниця українському селянинові товару продавати не може.

Епільог студентської демонстрації перед судом. В окружному суді у Львові станув 25-літній студент ветеринарії Маріян Вардинський за участь у студентських демонстраціях у листопаді м. р. з приводу роковин смерти студента Гродковського, вбитого підчас вуличної бійки з жидами. Після поминального богослуження кількасот студентів рушило походом на Личаківський цвинтар, бючи по дорозі шиби в жидівських крамницях. Над домовиною Гродковського Вардинський говорив промову, після чого влаштував похід до міста. У вул. Петра і Павла похід зустрівся з автобусом, що курсував на лінії Львів—Винники. Думаючи, що це автобус жидівський, демонстранти перевернули його і знищили, при чому побили 9 пасажирів, між ними одного жида. Демонстранти хотіли перевернути також трамваєвий віз, одначе до того не допустила поліція. Скінчилось на арештуванні Вардинського. Судова розправа скінчилась засудом Вардинського на рік безоглядної вязниці.

— **Посвячення нової школи.** В Тишківцях, пов. Городенка відбулося посвячення новозбудованої школи при участи о. Корбутяка та священників із Чортівця та Олієвої-Королівки.

— **Арештування в Коломиї.** Слідча поліція в Коломиї перевела низку ревізій серед місцевих українців. Арештовано абсольвента вищої торговельної школи Войткова, абсольвентів гімназії Сливинського і Кадубянську та інші чотири особи. Арештованим закидують якісь політичні провини. Ближчі подробиці невідомі.

— **Відобрали будинок українській гімназії.** Повітовий виділ у Рівному відобрав будинок, в якому від 1929. р. містилася українська гімназія, від т-ва „Українська Школа" і призначив його на повітовий шпиталь. У звязку з тою зміною ходила до волинського воєводи Юзефського українська делеґація під проводом посла Скрипника і предложила йому відповідний меморіял у цій справі. Воєвода обіцяв справу розглянути.

— **Львівська хроніка.** Після ліквідації міського апровізаційного заведення місто приступило до створення спілки для торговлі опалом під фірмою „Явір". — Городський суд засудив двох дозорців міських плянтацій по рокові вязниці за те, що викрадали листи з поштових скринок. — Шофера Йосифа Головатого засудили на рік вязниці за те, що спричинив смерть 72-літнього Казимира Зґожельського, переїхавши його на вул. Кохановського.

— Чотири залізничии в укр[…]ських Кар[…]

що головні туристичні […] будуть вільні від […]кових граничних загострених приписів.

— **Історія грошей, схованих у бочці.** Львівський дрібний торговець Андрій Мруфка сховав 2.600 зол. на дні бочки в пивниці при вул. Рагози ч. 5. Цей сховок підглянули злодії й нараз Мруфка не знайшов більше своїх грошей. Слідство викрило, що непевний сховок знав торговець овочами Йосиф Янішевський, якого й арештували. Дальше арештували цілу злодійську шайку, а саме якогось Березовського, Росовського і Бобера. Викравши гроші, спільники пішли на жидівський цвинтар і там поділилися добичею. Росовський узяв 1.860 зол., а Боберові і Березовському дав по 370 зол. Опісля Росовський поїхав до Перемишля і там справив собі гардеробу та купив коня з возом за 500 зол. Вернувшись до Львова, Росовський дав тисячу зол. на переховок Рифці Бернштайн, що має склад старого заліза при вул. Германа ч. 3. Від неї відібрали ще 660 зол.

— **Осторожно із псами!** До головного шпиталю привезли із Кривчицької Кольонії під Львовом 23-літнього помічника Казимира Гарбая, що дістав атаків скаженини і нищив усе довкола себе. Показалося, що тому три роки покусав його малий кімнатний пес, хорий на скаженину. Нема надії вдержати Гарбая при життї.

— **Краєва хроніка.** В ярославській вязниці відобрав собі життя 70-літній Феліціян Папара, б. суддя у Львові і секретар маґістрату. — В Турці н. Стр. триває вже другий місяць страйк 80 тартакових робітників. — В Олексичах, пов. Стрий Филип Райхерт приловив 22-літнього Генрика Рудольфа на крадежі збіжа із стриху. Зі страху перед відповідальністю Рудольф повісився у стодолі.

— **Підпал будинків ем. поліцая.** В будинках Миколи Гурняка, ем. пшодовника поліції в Заліссі пов. Борщів вибухла пожежа, яка знищила стодолу і 80 кіп жита, вартости к. 2.400 зол. Причиною пожежі є імовірно підпал. Поліція веде слідство.

— **У справі місць у залізничих вагонах.** Залізнича влада видала вияснення, що подорожний має право заложити вільне місце у вагоні для себе і для кожної їдучої з ним особи, якої білет може показати. Хто закладає більшу скількість місць, ніж прислугує йому та їдучим з ним особам, або закладає місця для осіб, яких білети їзди не може показати, обовязаний заплатити 5 зол., а неправно заняті місця негайно звільнити. Часописами закладати місця не вільно. В переділах можуть заняти місця: в 1-ій клясі по дві особи на лавці, в 2-ій по три особи, а в 3-ій клясі по чотири особи. Як є переповнення, кондуктор може дати місце в 1-шій клясі трьом особам, в 2-ій клясі чотирьом, а в 3-ій клясі пятьом особам на лавці. Рухомі опертя в переділах можна підносити тільки нічною порою по виході поїзду зі стації й то за згодою всіх подорожних, що їдуть у переділі. На заклик кондуктора всі опертя треба негайно спустити вділ. Подорожним вільно забрати з собою безплатно до вагону як ручний багаж предмети легкі до переносу, оскільки цьому не противляться інші приписи. Кожний подорожний має для свого ручного багажу до розпорядження простір над місцем і під місцем, що його займає. Більше пакунків зі собою брати до вагону не вільно.

— **Фальшиві гроші.** В бучацькому повіті появилося в обороті кілька фальшивих 100-золотівок, виконаних дуже спритно. Фальсифікати виловлено і витягнено з обігу. Поліція гляде за фальшівниками.

— **Польський щоденник на Волині.** Дотеперішній тижневик „Волинь", орган воєводи Юзефського, мають перемінити на щоденник.

— **Загадочне вбивство.** Учень ремісничої школи у Вишнівці вистрілом з револьверу убив селянина з села Корначівки, абсольвента тої школи, що вступив до школи· маючи якусь справу. Душогуб каже, що зробив це припадково, показуючи револьвер і думаючи, що він ненабитий. Його арештовано, а справою занялася влада.

— **Із Польщі.** Президент Мосціцький не помилував засуджених на смерть убивників кс. Одлянецького, наслідком чого кат Бравн повісив їх у Білостоці. — У Варшаві зловлено на вчинку крадежі студента Авраама Розенберга, сина мільйонера. — В Закопаному впав сніг.

— **Смерть Б. Лесьмана.** У Варшаві помер член польської академії літератури, Болеслав Лесьман, один із чільних представників польської лiричної поезії. Був родом із Київщини· з фаху був правником і якийсь час нотарем у Грубешові та Замості. Перший його том п. з. „Розстаймия саді", виданий в 1912 р., устійнив поетичну славу Лесьмяна. Опісля пішли збірки віршів п. з. „Лука", „Пянистий напиток" і ін. Помер у 58 р. життя.

— **Дальші розстріли в Совітах.** Перед білоруським воєнним судом у Гомлі відбулася розправа проти 8 членів протисовітської організації, якій закинено шпигунську і диверсійну акцію з метою відорвати Білорусь від совітського Союзу. Голову тої організації Маласонга, предсідника гомельської міської ради та сімох міських службовців засудили на розстріл. — В Константинові подільської округи засудили на смерть 5 службовців місцевого совхозу як членів протиреволюційної організації.

— **Втратили надію знайти Левоневського.** З Архангельська повідомляють, що ескадра Водопянова, Молотова й Алексеєва вертається до Москви, бо втрачено всяку надію віднайти Левоневського та його товаришів.

— **Габсбург в австрійській армії.** Брат претендента до австрійського престолу· архикн. Оттона Габсбурга, арх. Фелікс вступив до військової академії у Вінер Найштадт. Це перший після війни Габсбург розпочинає службу в австрійській армії.

— **Економізатор струму.** Дотепер не звертали уваги на це, скільки струму зуживає радієвий відбірник, хоча це не без значіння для кишені радіоаматора. Краєва фабрика Телефункен збудувала супергетеродину Феномен Ма. пристосовуючи революційний уклад „економізатор струму". Цей винятковий і єдиний у своєму роді уклад, що економізує струм робить те, що Феномен Ма. зуживає тільки 25 ватів себто стільки, скільки мала жарівка. Отже ощадність струму є на 50%, що робить майже 3.60 зол. місячно, себто покупець супера Феномен Ма, який виплачує за апарат місячну рату зол. 20.— фактично платить тільки зол. 16.40, бо різницю зол. 3.60 ощаджує місячно на струмі. Це величезна різниця, бо ледви за кілька років, завдяки скорій амортизації можна мати цей відбірник даром. Супер Феномен коштує зол. 289.— за готівку. На рати — завдатом зол. 20.— і 16 місячних рат по зол. 20.—. Слід пригадати, що у місцевостях, де вживають обмежники струму, навіть наймонший 50-ватовий обмежник вистачає, щоб користати з радія і світла одночасно.

— **Про що властиво йде?** Господині мусять рано подбати про дітей, що йдуть до школи та про чоловіка, що йде до праці, спішаться, бо кожда хвилина дорога і великою полекшою для них є кожнка заощаджена хвилина. Отже господині можуть заощадити собі раннього мелення кави перед сніданням, коли будуть уживати оранку „Енрільо", вже мелену та відповідно приправлену, яка дає смачний і здоровий ранний напій. Каву „Енрільо" можна легко і скоро зварити, а при тому вона смачна і дешева.

—o—

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „Я ЗБРЕХАЛА".

Історія бідної інтелігентної дівчини, що залишилася сиротою без засобів до життя, починає шукати заняття в Лодзі, потім у Варшаві. Її перші кроки на терені Лодзі доводять її до припадкового знайомства з одним підозрливим типом, в якого чесність вона вірить тільки тому, що він з вигляду непоганий мужчина і хитрий комедіянт, що хоче використати вроду й тяжке становище дівчини. Після першого гіркого досвіду дівчина переноситься до Варшави; тут доля її усміхнулась — вона вийшла замуж за людину чесну, на доброму становищі, яку кохає. Але за якийсь час зявляється несподівано в її домі „злий дух" з Лодзі, що хоче шантажувати її погрозами. Молода жінка не має сміливости виявити своєму чоловікові таємниці із свого минулого і на цьому тлі переживає велику трагедію. Фільма зроблена реалістично, досить цікава, з добрими артистами: Смосарською та Е. Бодо у головних ролях, хоч із мистецького боку нема в ній нічого замітного.

☦ Посмертні згадки.

Д-р ПЕТРО ВОЙТОВИЧ.

В понеділок, 1. ц. м. помер наглою смертю д-р Войтович Петро, адвокат у Перемишлі, дир. Українбанку „Віра", голова Т-ва „Українська Бесіда", член виділів ріжних товариств, член усіх культурно-освітніх, харитативних та фінансово-економічних установ Перемишля.

Бл. п. Войтович Петро уродився 1. VII. 1876 р. в селі Трійчиці перемиського повіту як селянський син. Середню освіту здобув з відзначенням у 1896-97 р. як другий річник новозаснованої української ґімназії в Перемишлі. Правничий факультет покінчив у Львові; по судовій практиці у Відні відкрив у 1911. р. адвокатську канцелярію в Судовій Вишні. Там побіч своєї чисто професійної праці став управляти запущену народню ниву і в місті і в повіті. Овочами його громадської праці в Судововишенщині є „Народній Дім", „Задаткова Каса", філія „Сільського Господаря" в місті та ціла низка читалень „Просвіти" та кружків „Сільського Господаря" в повіті. Своєю невсипущою працею та незвичайною совістністю і тактом скоро зєднав собі д-р Войтович пошану серед тамошнього громадянства і довколишнього селянства. Листопадовий зрив застав його в Судовій Вишні, де він став повітовим комісарем З. У. Н. Р. і на цьому становищі видержав до останньої хвилини. Своїм організаційним хистом та впливами зумів він тоді зорґанізувати у свому повіті постачання для У. Г. А. краще, ніж в інших осередках. По війні 1920 р. переселюється до Перемишля, де з незабутнім д-ром Т. Кормошем відбудовує „Українську Щадницю", „Віру" та інші установи, стоючи в їх проводі. В 1922 р. стає директором Українбанку „Віра". Д-р Войтович визначався незвичайною обовязковістю, криштальним характером і незвичайним тактом.

В середу 3. ц. м. відправив панахиду над домовиною бл. п. д-р Войтовича Преосвященний Григорій в асисті кількох священників. Похорони визначного громадянина відбулись 4. ц. м. при участи представників адвокатської палати, суду, делеґатів установ у Судовій Вишні і кредитових кооператив перемиського повіту. Жалібну промову сказав др. Рибак Микола. Співав хор перемиського Бояна під управою проф. В. Вітошинського, на цвинтарі попрощав покійного др. Загайкевич Володимир. **К. К.**

—o—

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Загальні збори „Сокола". По цілорічній скріпленій праці, по переорганізуванні сільських сокільських гнізд прийшов час і на переорганізування гнізда в Перемишлі. Найкращою нагодою до того були загальні збори, які цього року відбулися в приспішеному речинці, себто минулої неділі 31. X. Повітове гніздо представляється майже фатально. На недостачу молоді не можна нарікати, бо її чимало в Перемишлі, тільки нема її в „Соколі". А й ті що в „Соколі" не прикладають дуже рук до праці в „Соколі". В цілій низці районових попасів, навіть і в повітовому ніхто з перемиського гнізда не ставув до вправ. Це звище не дуже корисно вплинуло на селянські гнізда. Звіти з діяльности гнізда були мізерні і дискусія слабе. Вкінці вибрано нову старшину, яка багато обіцює. Заповідає поставити перемиське гніздо і гнізда повіту на відповідному рівні, зорганізувати кількананцять нових гнізд, постаратися за руханкою, якої недостача дається сильно в знаки і багато інших справ. Хочемо вірити, що черговий рік буде кращий. До нової старшини ввійшли: голова Сеньчко Осип, 1. заст. голови інж. Загайкевич Роман, 2. заст. гол. Молинда Ольга, справник Стахів Марія, скарбник Гіжовський Володимир, господар Варицький Іван, начальник Запісьний Михайло, четарі Гірний Яким і Гриців Ольга.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Двацятьліття.

Хто з наших має радіо, той кожного дня наставить його бодай на хвилину на Київ.

— Внимание! Слухайте!! — почує двома мовами зі столиці України.

Заповідач з легко семітською вимовою, заповідачка з легко славянською — обоє рябоє.

Після „слухайте" їде агітка, самохвальба, а часом концерт. Як відомо, український народ вміє дві речі: плакати і співати. Плачу радіо не дурне передавати, а ті концерти нераз направду гарні.

Але в останніх часах і ті концерти вірвалися. Коли не наставити Київ — увесь час: двацятьліття червоної армії, вибори до верховного савету, аж вуха вянуть. А над тим усім геніяльний, любимий, незаступний, обожаний, з солодкою усмішкою (так!) вождь народів, батько Саветів — Юсип Виссаріоновіч Сталін.

Нехай би вже армія, все таки щось цікавого, нехай би вже до мари і вибори, все таки щось повчального, а то до зануди Іосип та Іосип ще й з довжезним хвостом прикметників. Київський заповідач переміняється в магометанського муезіна і з мінарету „радіостанції імені Косіора" вигукує прикмети нового совітського Аллаха.

Після вичислення прикметників, приходить „канцерт" на честь армії... як то вона боролася під рукою... Кого думаєте?!... Очевидно Іосипа. А за тим уже: „наш любимий вождь", „його воля серед нас", „його дух між нами", „батько квітучої країни" і України. А двацятьліття червоної армії це тільки дочіпка до Виссаріонового сина.

Двацятьліття червоної армії!...

Невжеж уже дві десятки літ істнує те, що зачало жити під назвою червоної армії. Невжеж уже двацять літ минуло з тієї хвилини, як на Київ ішов новітній князь Долгорукий-Муравйов, а з ним сумної слави Юрко Коцюбинський?!

Муравйов мав цілковиту слушність, що йшов і нищив. Чув і він і його моряцько-китайська збиранина чим пахне самостійна Україна. Але чого ти, сину Михайла, Юрку Окаяний прилучився до них?! Хіба на те, щоб не діждати двацятьліття і згинути від того самого нагана, що на твій наказ пускав кулі в лоб твоїх земляків! „Граб награбленое!", „Самоопределеніе вплоть до атделенія!" — от що несли на своїх штиках перші ряди червоної армії. І українські Юрки бралися на те. Було в Україні досить награбованого — нехай народ відбере тепер. А „определеніе вплоть до атделенія" — хіба є в тім яка небезпека?! Не подобається — „бувайте здорові!" а вони „До свіданія" — і готова самостійність.

Перший раз стану я віч на віч з червоною армією в Балті, на концерті Шевченка. В ночі прийшла в Балту червона дивізія, а другого вечора заповнила концертову салю. В буфеті матрос з червоною кокардою на грудях викладав про Галицьку Армію:

— Всех їх, сукіних синоф пад стенку! Контр революція!

Зі свого становища може й мав рацію, але ненаш землячок, що додавав:

— Прррравильно, товаришу. І я тоже так думаю.

Підчас концерту ввійшов на салю гурт військових. У чорних жупанах, у чорних баранкових шапках і з чорними замашистими вусами. Посиділи кілька хвилин і димом здимілп.

Щойно тоді зробився рух. Задзвонили при дверях штики, закламцали замки крісів. Це нашвидко споряджена вартова сотня прибігла ловити чорних гостей.

— Що такого? — питалися люди.

— Повстанець Заболотний зі своїм штабом був на концерті!

— Що за відвага! — дивувалися тоді і червоні і синьо-жовті і білі.

— Що за відвага! — скаже кожний і тепер.

Так, так, українцям відваги не бракує, але... червона армія все таки святкує своє двацятьліття і то не тільки в Московії...

Галактіон Чіпка

РУДКИ.

Збори представників кооператив. Перед трьома тижнями відбулися в Рудках збори місцевої і позамісцевої інтеліґенції. 28. жовтня п. р. відбулися збори найсвідомішого селянства Рудеччини у формі надзвичайних зборів представників кооператив. Направду приємно було прислухуватися таким зборам. Крім фахових справ вирипула теж справа клевет по польських часописах на головного директора П. С. К. п. Павла Іванова та засуду його на 6-місячний арешт із завішенням на 4 роки. І з цієї причини хотів директор Іванів зрезиґнувати з директорства в ПСК і виїхати з Рудок. Те збори кооператорів (було на них 8 священиків і кільнадесять селян) дали вислав найглибшої пошани і щирої подяки для п. Іванова. „Не пустимо п. Іванова!" — казали люди, висказуючи своє обурення на адресу всіх інтриґантів. При кінці збори ухвалили одноголосно отсі резолюції: Зібрані на надзвичайних Загальних Зборах представники кооператив ПСК у Рудках дня 28. жовтня 1937 р. після вислухання звіту дирекції з діяльности за весь час від 1932 р. по жовтень 1937 стверджують: Діяльність Дирекції і Надзірної Ради ПСК була доцільна і плянова. ПСК поширив та поглибив свою діяльність не тільки торговельну, але також збутову та розробив власні фонди. ПСК при помочі організаційного апарату висалував кооперативи I. ступня. Тому: 1. Загальні Збори висказують своє признання для проводу ПСК за його плянову і послідовну працю для двигнення кооперативного й господарського життя повіту. Зокрема висказують повне довір'я гол. дир. п. Павлові Іванову за його жертвенну працю та підкреслюють, що всякі дописи в польській бруковій пресі, оперті на інсинуаціях і видумках невідповідальних одиниць зпоміж українського громадянства, не можуть нарушити ні особистої гідности ні чести дир. Іванова, ані захитати довір'я до його особи, як кооператора і громадянина. 2. Загальні Збори осуджують шкідливу діяльність тих одиниць, що своєю роботою стараються вносити заколот у зорганізоване життя повіту. Зокрема піятнують всякі інсинуації, звернені проти дир. Іванова, як громадянина і кооперативного робітника. 3. Загальні Збори разом з Надзірною Радою не приймають до відома резиґнації дир. Іванова з члена Дирекції ПСК і заявляють, що будуть у всьому помагати дир. Іванову та дадуть відпір усякому, хто буде ширити розладдя серед українського громадянства.

ЗОЛОЧІВ.

Політична нарада УНДО в Сасові коло Золочева. Дня 24. жовтня ц. р. відбулася в Сасові політична нарада у присутности коло 150 осіб зі Сасова і Побоча та делеґації з Милявої і Підборець. Нарадами проводив о. В. Пришляк з Підборець, п. Садорук Василь зі Сасова і п. Маланюк Максим з Побоча. На нараду прибув пос. В. Кузьмович, який виголосив реферат про політичне положення. Після незвичайно оживленої дискусії, в якій присутні підносили справу місцевої школи і ріжні шикани адміністрації та гостроту земельної справи, принято такі резолюції: 1) Зібрані на політичній нараді в Сасові дня 24. X. 1937 домагаються переведення боротьби за українську школу для українського населення з українськими вчителями. 2) Домагаються рівноправности української мови в державних урядах, судах і самоуправних установах. 3) Домагаються заспокоєння голоду землі для малоземельного і безземельного місцевого населення. 4) Осуджують виступи невідповідальних чинників, які загрожують відносини поміж обома народами. 5) Роблять відповідальними за виступи у Львові східньо-галицьке польське громадянство. 6) Взивають українське громадянство до консолідації своїх сил для угідження відпору на вовнішні загрози. 7) Вважають повітові українські установи створити повітову надбудову для угідження національної праці та для її скопсолідування. 8) Взивають краєвий провід до створення Централі правної оборони українського народу. 9) Роблять відповідальним за невдачу т. зв. нормалізації польське громадянство. 10) Домагаються віддалення Проводу Української Парляментарної Репрезентації від краєвого партійного проводу.

✝ Посмертні згадки.

Д-р ПЕТРО ВОЙТОВИЧ.

В понеділок, 1. ц. м. помер наглою смертю д-р Войтович Петро, адвокат у Перемишлі, дир. Українбанку „Віра", голова Т-ва „Українська Бесіда", член виділів ріжних товариств, член усіх культурно-освітніх, харитативних та фінансово-економічних установ Перемишля.

Бл. п. Войтович Петро уродився 1. VII. 1876 р. в селі Трійчиці перемиського повіту як селянський син. Середню освіту здобув з відзначенням у 1896-97 р. як другий річник новозаснованої української гімназії в Перемишлі. Правничий факультет покінчив у Львові; по судовій практиці у Відні відкрив у 1911. р. адвокатську канцелярію в Судовій Вишні. Там побіч своєї чисто професійної праці став управляти запущену народню ниву і в місті і в повіті. Овочами його громадської праці в Судововишенщині є „Народній Дім", „Задаткова Каса", філія „Сільського Господаря" в місті та ціла низка читалень „Просвіти" та кружків „Сільського Господаря" в повіті. Своєю невсипущою працею та незвичайною совісністю і тактом скоро зєднав собі д-р Войтович пошану серед тамошного громадянства і довколишнього селянства. Листопадовий зрив застав його в Судовій Вишні, де він став повітовим комісарем З. У. Н. Р. і на цьому становищі видержав до останньої хвилини. Своїм організаційним хистом та впливами зумів він тоді зорганізувати у свому повіті постачання для У. Г. А. краще, ніж в інших осередках. По війні 1920 р. переселюється до Перемишля, де з незабутнім д-ром Т. Кормошем відбудовує „Українську Щадницю", „Віру" та інші установи, стоючи в їх проводі. В 1922 р. стає директором Українбанку „Віра". Д-р Войтович визначався незвичайною обовязковістю, криштальним характером і незвичайним тактом.

В середу 3. ц. м. відправив панахиду над домовиною бл. п. д-р Войтовича Преосвященний Григорій в асисті кількох священників. Похорони визначного громадянина відбулись 4. ц. м. при участи представників адвокатської палати, суду, делегатів установ у Судовій Вишні і кредитових кооператив перемиського повіту. Жалібну промову сказав др. Рибак Микола. Співав хор перемиського Бояна під управою проф. В. Вітошинського, на цвинтарі попрощав покійного др. Загайкевич Володимир. К. К.

—o—

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Загальні збори „Сокола". По цілорічній скріпленій праці, по переорганізуванні сільських сокільських гнізд прийшов час і на переорганізування гнізда в Перемишлі. Найкращою нагодою до того були загальні збори, які цього року відбулися в призначеному речинці, себто минулої неділі 31. Х. Повітове гніздо представляється майже фатально. На недостачу молоді не можна нарікати, бо її чимало в Перемишлі, тільки нема її в „Соколі". А й ті що в „Соколі" не прикладають дуже рук до праці в „Соколі". В цілій низці районових пописів, навіть і в повітовому ніхто з перемиського гнізда не ставув до вправ. Це звичайно не дуже корисно вплинуло на селянські гнізда. Звіти з діяльности гнізда були мізерні і дискусія слаба. Вкінці вибрано нову старшину, яка багато обіцює. Заповідає поставити перемиське гніздо і гнізда повіту на відповідному рівні, зорганізувати кількадесять нових гнізд, постаратися за руханку, якої недостача дається сильно в знаки і багато інших справ. Хочемо вірити, що черговий рік буде кращий. До нової старшини ввійшли: голова Сенечко Осип, 1. заст. голови інж. Загайкевич Роман, 2. заст. гол. Молинда Ольга, справник Стахів Марія, скарбник Гіжовський Володимир, господар Варицький Іван, начальник Západський Михайло, четарі Гірний Яким і Грицків Ольга.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Двацятьліття.

Хто з наших має радіо, той кожного дня наставить його бодай на хвилину на Київ.

— Внеманіе! Слухайте!! — почує двома мовами зі столиці України.

Заповідач з легко семітською вимовою, заповідачка з легко славянською — обоє рябоє.

Після „слухайте" йде агітка, самохвальба, а часом концерт. Як відомо, український народ вміє дві речі: плакати і співати. Плачу радіо не дурне передавати, а ті концерти нераз направду гарні!

Але в останніх часах і ті концерти вірвалися. Коли не наставити Київ — увесь час: двацятьліття червоної армії, вибори до верховного савету, аж вуха вянуть. А над тим усім геніяльний, любимий, незаступний, обожаний, з солодкою усмішкою (так!) вождь народів, батько Саветів — Юсип Виссаріоновіч Сталін.

Нехай би вже армія, все таки щось цікавого, нехай би вже і до мари і вибори, все таки щось повчального, а то до зануди Іосип та Іосип ще й з довжезним хвостом прикметників. Київський заповідач переміняється в магометанського муезіна і з мінарету „радіостанції імені Косіора" вигукує прикмети нового совітського Аллаха.

Після вичислення прикметників, приходить „канцерт" на честь армії... як то вона боролася під рукою... Кого думаєте?!... Очевидно Іосипа. А за тим уже: „наш любимий вождь", „його воля серед нас", „його дух між нами", „батько квітучої країни" і України. А двацятьліття червоної армії це тільки дочіпка до Виссаріонового сина.

Двацятьліття червоної армії!...

Невже уже дві десятки літ істнує те, що зачало жити під назвою червоної армії. Невже уже двацять літ минуло з тієї хвилини, як на Київ ішов новітній князь Долгорукий-Муравйов, а з ним сумної слави Юрко Коцюбинський?!

Муравйов мав цілковиту слушність, що йшов і нищив. Чуя і він і його моряцько-китайська збиранина чим пахне самостійна Україна. Але чого ти, сину Михайла, Юрку Окаяний прилучився до них?! Хіба на те, щоб не діждати двацятьліття і згинути від того самого нагана, що на твій наказ пускав кулі в лоб твоїх земляків! „Граб награбленое!", „Самоопредєлєніє вплоть до атделенія!" — от що несли на своїх штиках перші ряди червоної армії. І українські Юрки бралися на те. Було в Україні досить награбованого — нехай народ відбере тепер. А „опредєлєніє вплоть до атделенія" — хіба є в тім яка небезпека?! Не подобається — „бувайте здорові!" а вони „До свіданія" — і готова самостійність.

Перший раз станув я віч на віч з червоною армією в Балті, на концерті Шевченка. В ночі прийшла в Балту червона дивізія, а другого вечора заповнила концертову салю. В буфеті матроз з червоною кокардою на грудях викладав про Галицьку Армію:

— Всех їх, сукіних синоф пад стенку! Контр революція!

Зі свого становища може й мав рацію, але ненаш землячок, що додавав:

— Прррравильно, товаришу. І я тоже так думаю.

Підчас концерту ввійшов на салю гурт військових. У чорних жупанах, у чорних баранкових шапках і з чорними замашистими вусами.

Посиділи кілька хвилин і димом здиміли.

Щойно тоді зробився рух. Задзвонили при дверях штики, заклацали замки крісів. Це нашвидко споряджена вартова сотня прибігла ловити чорних гостей.

— Що такого? — питалися люди.

— Повстанець Заболотний зі своїм штабом був на концерті!

— Що за відвага! — дивувалися тоді і червоні і синьо-жовті і білі.

— Що за відвага! — скаже кожний і тепер.

Так, так, українцям відваги не бракує, але... червона армія все таки святкує своє двацятьліття і то не тільки в Московії...

Галактіон Чіпка

РУДКИ.

Збори представників кооператив. Перед трьома тижнями відбулися в Рудках збори місцевої і позамісцевої інтелігенції, 28. жовтня ц. р. відбулися збори найсвідомішого селянства Рудеччини у формі надзвичайних зборів представників кооператив. Направду приємно було прислухуватися таким зборам. Крім фахових справ вирнула теж справа клевет по польських часописах на головного директора П. С. К. п. Павла Іванова та засуду його на 6-місячний арешт із завішенням на 4 роки. І з цієї причини хотів директор Іванова зрезиґнувати з директорства в ПСК і виїхати з Рудок. Та збори кооператорів (було на них 8 священиків і кількадесять селян) дали вислав найглибшої пошани і широї подяки для п. Іванова. „Не пустимо п. Іванова!" — казали люди, висказуючи своє обурення на адресу всіх інтриґантів. При кінці збори ухвалили одноголосно отсі резолюції: Зібрані на надзвичайних Загальних Зборах представники кооператив ПСК у Рудках дня 28. жовтня 1937 р. після вислухання звіту дирекції з діяльности за весь час від 1932 р. по жовтень 1937 стверджують: Діяльність Дирекції і Надзірної Ради ПСК була доцільна і плянова. ПСК поширив та поглибив свою діяльність не тільки торговельну, але також збутову та розробив власні фонди. ПСК при помочі організаційного апарату висапував кооперативи І. ступня. Тому: 1. Загальні Збори висказують своє признання для проводу ПСК за його плянову і послідовну працю для двигнення кооперативного й господарського життя повіту. Зокрема висказують повне довіря гол. дир. п. Павлові Іванову за його жертвенну працю та підкреслюють, що всякі дописи в польській бруковій пресі, оперті на інсинуаціях і видумках невідповідальних одиниць зпоміж українського громадянства, не можуть нарушити ні особистої гідности ні чести дир. Іванова, ані захитати довіря до його особи, як кооператора і громадянина. 2. Загальні Збори осуджують шкідливу діяльність тих одиниць, що своєю роботою стараються вносити заколот у зорганізоване життя повіту. Зокрема пятнують всякі інсинуації, звернені проти дир. Іванова, як громадянина і кооперативного робітника. 3. Загальні Збори разом з Надзірною Радою не приймають до відома резиґнації дир. Іванова в члена Дирекції ПСК і заявляють, що будуть у всьому помагати дир. Іванову та дадуть відпір усякому, хто буде ширити розладдя серед українського громадянства.

ЗОЛОЧІВ.

Політична нарада УНДО в Сасові коло Золочева. Дня 24. жовтня ц. р. відбулася в Сасові політична нарада у приявности коло 150 осіб зі Сасова і Побоча та делегації з Милевої і Підборець. Нарадами проводив о. В. Пришляк з Підборець, п. Сидорук Василь зі Сасова і п. Маланюк Максим з Побоча. На нараду прибув пос. В. Кузьмович, який виголосив реферат про політичне положення. Після незвичайно оживленої дискусії, в якій приявні підносили справу місцевої школи і ріжні шикани адміністрації та гострету земельної справи, принято такі резолюції: 1) Зібрані на політичній нараді в Сасові дня 24. Х. 1937 домагаються переведення боротьби за українську школу для українського населення з українськими вчителями. 2) Домагаються рівноправности української мови в державних урядах, судах і самоуправних установах. 3) Домагаються заспокоєння голоду землі для малоземельного і безземельного місцевого населення. 4) Осуджують виступи невідповідальних чинників, які злогнюють відносини поміж обома народами. 5) Роблять відповідальними за виступи у Львові східньогалицьке польське громадянство. 6) Взивають українське громадянство до консолідації своїх сил для узгіднення відпору на зовнішні загрози. 7) Взивають повітові українські установи створити повітову надбудову для узгіднення національної праці та для її сконсолідування. 8) Взивають краєвий провід до створення Централі правної оборони українського населення. 9) Роблять відповідальним за поведінку т. зв. нормалізації польське громадянство. 10) Домагаються відділення Проводу Української Парляментарної Репрезентації від краєвого партійного проводу.

ПЕЧЕНІЖИН.

Труднощі в становій „сільсько-господарській“ організації. При кружку „Сільського Господаря“ в Рунгурах, заснованім у вересні ц. р. очевидно зареєстрованім у коломийськім старостві, засновано за згодою Ради кружка 3. Х. ц. р. „Секцію охорони праці“ на підставі правильника, що його видав по думці § 3. уст. 15 і § 15. уст. 15 Т-ва „Сільський Господар“ і ухваленого Головною Радою Товариства 4. IX. 1936. До управи секції ввійшли: голова Прокопів Федір с. Василя, заст. голови Семанів Дмитро с. Сем., секретар Волинський Василь, скарбник Григорів Прокіп. До Секції вписалося 26 членів місцевого кружка „С. Г.“, які крім рільництва займаються, як трапиться нагода, фірманкою, заробляючи в той спосіб в управі державних лісів (лісництво в Маркіці і в Слободі Рунгурській-селі та Слободі Рунгурській-копальні. Заложення Секції мало дати змогу чесно заробляти та оборонитися перед самовільними почином працедавців, а саме лісничого в Маркіці п. Береза (маніпуляційна округа 1. Надлісництво Печеніжин), який затруднював при перевозі опалового дерева протегованих фірманів, не видавав правильно асигнат і не давав змоги заробляти великій частині населення. Крім того не виконував він правильно виплат, так що фірмани мусіли нераз довго чекати і домагатися зароблених грошей.

Покищо секція не зачинала праці, тільки приєднувала членів зпоміж місцевих хліборобів, щоб, маючи кого заступати, могла нав'язати контакт із лісництвом. Притім члени переконували селян про потребу організації, не силуючи нікого до неї, навпаки підкреслюючи добровільність членства. Аж несподівано 20. Х. поліція з Печеніжина арештувала Прокопа Федора, Семанева Дмитра і Григорова Прокопа, членів управи секції, не подаючи причини. Арештованих придержали в управі Печеніжина. Як згодом виявилося, сталося це на фальшивий донос до лісництва Ядохи Михасюк, жінки Василя, нечлена секції (яка 20. Х. сама хотіла вступити в члени секції). Командант поліції в Печеніжині перевів слідство, в якому розпитував, чи не було з боку арештованих погроз та якого насильства. Очевидно арештовані тому заперечили. 22. Х. Григорова Прокопа звільнили, але двох його товаришів недолі відставили до Коломиї. — Невже бідному сільському населенню не вільно при допомозі законних засобів обстоювати свої права до заробітків в адміністрації державних лісів?

КАМІНКА СТРУМ.

Нарада мужів довіря УНДО в Камінці Струмиловій. Дня 25. Х. п. р. відбулася в Камінці Струмиловій нарада мужів довіря, скликана Повітовим Народнім Комітетом. Було понад сорок делегатів з 11 громад. Проводили нарадами о. шамбелян М. Цегельський і д-р І. Левішка. Темою нарад була справа майбутніх виборів солтисів і підсолтисів. Це питання зреферував д-р П. Мінко. Опісля виголосив реферат про теперішнє політичне положення пос. В. Кузьмович. У дискусії забрав голос цілий гурт промовців. Рішено в цілій низці місцевостей відбути наради найширших кол громадянства для підготови опінії про майбутніх кандидатів на солтисів і підсолтисів. Деякі промовці підносили справу міжпартійної консолідації і домагалися також більшого зв'язку повітової інтелігенції зі селами. Піднесено теж справу шкільну, а саме шкільного плебісциту, який рішено перевести в тих місцевостях, де допускає це закон.

ХОДОРІВЩИНА.

Обжинки, показ плодів і день садження дерев. По пілорічній звичайній праці Філія Т-ва „Сільський Господар“ улаштувала 5. вересня п. р. „День Обжинків“ на ходорівській спортовій площі. По Службі Божій в місцевій церкві перейшли мешканці сіл Ходорівщини на спортовий майдан, де відбулася ця імпреза. До більше як тритисячної публики промовив голова Філії Данило Мода. Представник Гол. Т-ва „С. Г.“ зі Львова інж. Деписер відібрав вінки зі збіжжя, які складали княгині поодиноких кружків, відтак зложив привіт від Головного Т-ва. Опісля відбулися при музиці ворави косарів і женців з Боришич. Гарно перевели учасники плетення вінка на місці і хороводом, при співі обжинкових пісень, вручили його представникові Головного Т-ва. Пів години відбувалися народні танки для всіх. Згодом хлопці і дівчата з Бортник і Боришич вивели дуже складно гагілки зі співами. На увагу заслуговує масовий, темпераментний аркан хлопців і дівчат. Ефектовно випала теж інсценізація. Подякою і закликом присутніх до праці в хліборобській ділянці, закінчив голова філії це симпатичне свято. — 26. вересня п. р. в 13. год. відбулася конкурсова виставка-показ рільних плодів у салі Українбанку в Ходорові. Отворив виставу голова філії, поручаючи основувати сади, бо наші села, коли мова про сади дуже бідні. Справді треба було великої праці, щоби позбирати в Ходорівщині так багато різних експонатів. Найбільше було овочів, бо 75 родів яблук і грушок.

Ця виставка була ініціятивою до замовлення щепів і популяризування садівництва в окрузі. Тим зайнялася садівнича секція при філії і при помочі своїх членів зібрала по селах замовлення на щепи. 21. жовтня п. р. надійшли закуплені щепи у фірмі Терпиляка в Залужві і в 13. годині почався день садження деревець у Ходорові. На площі Районової Молочарні зібралися селяни, міщани й інтелігенція, де уложено деревця. Голова філії промовив до присутніх, вказуючи на перше, небуденне свято в Ходорівщині. Цим філія започатковує пропаганду садівництва і змагає до винищення верб та інших диких дерев, кущів по селянських городах і піднесення добробуту їх власників. Місцевий парох, о. Яків Долгий, відправив молебен і поблагословив деревця. На згаданій площі приготовлено 30 ям на засадження щепів. Інж. Микола Самокішин представив теоретично спосіб садження овочевих деревець і відтак перевів практичну лекцію садження щепів. На городі Район. Молочарні засаджено 30 щепів. Селяни розібрали свої щепи до дому і крім того замовили ще поверх 500 щепів. Не вдається ще поминути практично годівлі шовкопрядки в окрузі. А можна би вже справу започаткувати, бо в Ходорові по городах і садах видно багато деревець білої морви. Треба підкреслити, що ціла та акція відбувається завдяки енергії і залізній волі Миколи Самокішина, інжиніра-агронома, який не жалує труду, ні здоровля, щоб тільки піднести рільну культуру, доходовість господарств та добробут нашого селянства.

Прилвний

Спорт.

ПРОГРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ.

Грище Цитаделі: год. 11. передполуднем, змагання за мистецтво Окружної Ліги: **Україна — II. Сокіл.**

До цих змагань виступить Україна без адисквалі. фікованого Краєвського, з Богуретом або Малюхою на крилі. Цей метч повинна наша дружина заграти амбітно й рішуче його виграти.

Грище Т. З. Р. коло грища Погоні: год. 2. попол. мистецтво юніорів: **Україна — Рекорд.**

Спортова Галя при вул. Яблоновських. Год. 7.30 веч. боксерський метч **Україна — Стшелец.**

Замісць Бурдана виступить у важкій вазі Помірко.

—o—

На допомогу студентству.

Виказ дальших жертв

зложених від 20. жовтня до 2. листопада ц. р.

Одноразові датки (в золотих): Українська Шадниця Перемишль (зі збірки) 251.50; Елеонора Гонтова (зі збірки) Коломия 126.75; „Карпатія“ Львів 100; Т-во опіки над молодю, філія в Городенці 85.80; „Суспільний Промисл“ Львів 50, „Рідна Школа“ Львів 50; Українбанк Перемишляни 25; „Народня Гостинниця“ Львів 20; П. С. К. Ярослав 20; Український Кооп. Банк „Віра“, Рава Руська 20; Кооп. „Народній Дім“ Дрогобич 20; Ю. Левицький Залізці 20; Кооп. „Український Народній Дім“ у Судовій Вишні 10; Український кооп. Банк Устріки Долішні 10; П. С. К. Золочів 10; Районова Молочарня Судова Вишня 5; О. Савойка Селиська 5; Д-р М. Войцеховський Львів 5; Д-р З. Ніжанковський Дрогобич 4.50; Богдан Чехут, вет. Судова Вишня 8 (зличе отеим ветер. лікарів: Івана Білоскурського, д-ра Володимира Вилого, д-ра Романа Лехницького, Гриця Лозинського, Ярослава Михайловича, Володимира Помірка, Феди Ткачука, Юрія Чайківського. — Разом **843.55 зол.**

Щомісячні датки на р. шк. 1937-38: „Українська Шадниця“ Перемишль (зі збірки) 118.50 зол.; Вид. „Нове Село“ Львів 10 зол. — Разом **128.50 зол.**

Всім П. Т. Жертводавцям складає Комітет щиру подяку. Рівночасно Комітет повідомляє, що від 1. вересня п. р. до дня 2. листопада признав, чи пак виплатив 59 (пятьдесятьдевятьом) незаможнім студентам одноразові допомоги або позички на загальну суму 2.942 (дві тисячі девятьсот сорок два) золоті. Висота допомог чи позичок, признаваних для поодиноких петентів була: 46 студентів дістало від 15 до 50 зол.; 10 студентів дістало від 50 до 85 зол.: 3 студентів дістало від 85 до 130 зол. (короткореченцеві позички). Крім цього Комітет признав дотепер 14 щомісячних стипендій на р. шк. 1937-38 на загальну суму 338 зол. (триста тридцять вісім). Висота признаних стипендій вагається від 10 до 35 зол. Одній студентській громаді зпоза Львова признав Комітет, з огляду на її ролю, стипендію у висоті 50 зол. місячно.

Львів, дня 3. листопада 1937 р.

ЗА ПРЕЗИДІЮ КРАЄВОГО КОМІТЕТУ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ:

Д-р Павло Цимбалістий, голова. Д-р Константин Чехович, секретар.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ВІСТНИК, місячник літератури, мистецтва, науки й громадського життя. Львів, листопад 1937. Р. V., кн. 11. Зміст: Евген Маланюк: Лист. — Квітень. — Бернард Шов: Свята Іванна. — Д-р Філярет Колесса: Поезії Ів. Франка, складені за ритмічними взірцями українських народніх пісень. — Всеволод Заморський: Вашінгтон. — Мирослав Гоца: Слово живе і мертве. — Р. О.: Нова книжка Андре Жіда про СССР. — Дм. Донцов: Авіронове насіння. — Павло Граб: Демократія за роботою. — Р. О.: Як до того прийшло? — Ич: Полювання на „радянських письменників“. — М. Л.: З пресового фільму. — Бібліографія. — Від Адміністрації.

ДЗВОНИ, літературно-науковий журнал. Львів, серпень-вересень 1937. Р. VII. Ч. 8-9. Зміст: Б. Лисянський: Хто це? — В руїни жалісні. — Дм. Николишин: Марія Магдалина. — І. Атаманюк: Світанок; В промінях сонця. — О. Самойлович: Акварель. — Н. Королева: Джура. — М-р Б. Казимира: Спроба суспільної обнови. — Ю. Мушак: Постать Прометея в світовій та українській літературі. — Дж. Джінс: Сучасні проблеми астрономії. — С. Єленський: Світло таємниць. — Рецензії. — З преси і книжок. — Д-р Є. Ю. Пеленський: Матеріяли до бібліографії „Русалки Дністрової“. — Нові книжки.

Театри.

Великий Театр:

Неділя 7. XI. год. 12. впол. „Святоіванська ніч“ казка для дітей; год. 3.30 попол. „Завтра неділя“; год. 7.30 веч. „Завтра неділя“.

Понеділок 8. XI. год. 7.30 веч. „Завтра неділя“.

Вівторок 9. XI. год. 7.30 веч. „Завтра неділя“.

Театр Рімнородностей:

Неділя 7. XI. год. 3.30 попол. „Жабонька“; год. 7.30 „Жабонька“.

Понеділок 8. XI. год. 7.30 веч. Вечір нової поезії.

Вівторок 9. XI. год. 7.30 „Жабонька“.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РАДИМНО:
8. XI. Хмара.
9. XI. Маруся Богуславка.
10. XI. Жайворонок.
11. XI. Ніч під Івана Купала.

ЯРОСЛАВ:
12. XI. Хмара.
13. XI. Маруся Богуславка.
14. XI. Ніч під Івана Купала.

СИНЯВА:
15. XI. Хмара.
16. XI. Жайворонок.
17. XI. Маруся Богуславка.
18. XI. Гейша.
19. XI. Ніч під Івана Купала.

ЛЕЖАЙСЬК:
20. XI. Хмара.
21. XI. Маруся Богуславка.

Український Нар. Театр ім. І. Гобілевича.

ЗОЛОЧІВ:
7. XI. Довбуш.

ЗБОРІВ:
8. XI. Циганський барон.
9. XI. Орленя.
10. XI. Шаріка

ЗОЛОЧІВ:
11. XI. ?
12. XI. Довбуш.

Зі Золочева іде театр до Бродів.

КІНА.

АПОЛЬО: „Я була шпіоном" (Фрайляйн Доктор).
АТЛЯНТИК: „Кід Ґалягад".
ВАНДА: „Голгофта".
ҐРАЖИНА: „Шіснацятилітня" з Ліль Даговер.
ЕВРОПА: „Їх сто й вона одна" (Д. Дурбін).
КАСІНО: „Коли цвітуть бози".
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Детектив із Головолю", „Забута симфонія".
МЕТРО: „Шаржа легкої бригади".
МІРАЖ: „Авґуст Сильний, король Польщі" із Тамарою Вишневською.
МУЗА: „Камелієва дама".
ПАКС: „Топі з Відня" із славним хором „Вінер Зенґеркнабен".
ПАЛЯС: „Я збрехала" (Смосарська, Бодо).
РАЙ: „Бльонд Кармен" із Мартою Еґерт.
РІЯЛЬТО: „Бурґтеатер".
СВІТ: „Пропаще місто", „Тиждень перед шлюбом".
СТИЛЕВЕ: „Один поверх вище" і ревія.
ТОН: „Трафальґар".
УТІХА: „Вожд червоношкірих" і ревія.
ХИМЕРА: „Ти що в Гострій світиш Брамі".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Рен".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 7. листопада 1937.

БЕРЛІН 18.00, 19.25 Розр. музика, 20.00 21.00 Вок.-муз. концерт; БІЛГОРОД 21.20 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 18.30, 19.00 Циг. музика; БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 21.00, 22.00 „Три бідні мишки" оп. Вальт. Кольо. ВІДЕНЬ 18.00 Розр. концерт, 20.00 Нар. пісні Гор. Стирії, 20.05, 21.00 „Щось для кожного" попурі, сол., квартет вітр. . . . . орх.; 22.30, 23.00 Легка віденська музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.30 Лотиські нар. пісні, хор, 19.10 Гарні мельодії, 21.00 Веселі мельодії; КОШИЦІ 18.00, 18.45 Для Закарпаття; МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія; МІНХЕН 20.00, 21.00 „Казанова" ком. оп. Льорцінґа; ПРАГА 20.00 Військ. орх.; РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Ваґнерів фестіваль, 20.30 Циг. музика, 21.15 Пісні; РИМ 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер; ШТУТҐАРТ 20.00, 21.00 „Біла жінка" оп. Боальдіє.

Понеділок, 8. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.00 Розр. музика; БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05 Солісти, 17.00 Нар. пісні в супр. циг. орх., 20.10, 21.00, 22.00 Концерт орх., спів; ВІДЕНЬ 19.30, 20.00 Симф. концерт, 20.25 Давні й нові мельодії; КОШИЦІ 14.00, 18.00 Відчит, Нар. пісні; МІЛЯНО 21.00 Вок.-інстр. концерт; ПРАГА 21.20 Квартет ф-дур Чайковського; РАДІО ПАРІ 21.30, 22.00, 23.00 „Маскота" оп. Одрана; РИМ 19.00 Розр. музика, 22.15 Орг. ресітал.

Вівторок, 9. листопада 1937.

БІЛГОРОД 18.30 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт; БУДАПЕШТ 13.30, 21.55 22.00 Циг. орх., 22.40, 23.00 Концерт оп. орх.; ВІДЕНЬ 17.30 Нурі, сопран, 18.35 „Бальоном у стратосферу" виг. Пікар, 19.40, 20.00, 21.00 Святочний концерт; КОШИЦІ 14.00, 18.00, 18.45 Музика, 22.20 Хор; ПРАГА 17.30 Балади на сольовий голос, 20.55, 21.00 Орх. концерт, 22.35 Твори Сметани на форт.; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт; РИМ 17.15 Форт., 21.00, 22.00 Орх. концерт.

Середа, 10. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.00, 18.00 Розр. музика; 20.15 21.00 Орх. концерт; БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Рос. пісні, 20.00 Нар. пісні, 20.30, 21.00 Гумор, 21.30 Вок. концерт; БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 17.30 Саксофон, 18.20, 19.00 Циг. музика, 19.30, 20.00, 22.00 „Іфігенія в Авліді" оп. Глюка; ВІДЕНЬ 13.10 Розр. концерт, 15.15 Для дітей, 17.30, 18.00 Сучасна австр. музика, 19.25 20.00 „Александерс Фест" ода Генделя у вик. орх. і сол., 21.10 „Коли є гумор" вес. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Соната а-дур на віол. і форт. Бетовена, 20.20 Настроєві мельодії; КОШИЦІ 14.00, 18.45 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Форт., 20.30 Розр. музика, 21.00 Орх., 22.15 Скрипка, форт.; МОР. ОСТРАВА **22.15—23.00 Лисенкові твори у вик. хору та солістів**; ПРАГА 14.00 Два форт., 20.05, 21.00 Концерт фільг. орх., 22.35 Соната Шопена на віол. і форт.; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх., 21.30 Театр Уляв; РИМ 17.15 Танц. музика, 21.00 Орх. концерт, 22.10 Мельодії та пісеньки.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 7. листопада 1937.

8.00 Сиґнал часу; 8.05 Ран. денник; 8.15 Для села: Хліб. гавотгл. Музика з пл., Що чувати серед хліборобів; 8.30 Ставова господарка; 8.40 Мала орх.; 8.50 Кормлення відлучених телят, коло год. 10.30 після богослуження „Німецькі романтики", гр. пл.; 11.15 Регіон. трансм. з Коронова; 11.57 Сиґнал часу; 12.03 Симф. поранок; 13.00 Фільм. огляд; 13.10 Репортажі з Дрездена та Ляйпціґа, 13.35 Музика, спів; 14.45 Для села: Оглад ринків рільних продуктів, На Палуцькому селі, Музика з пл.; Сусідська поміч; 15.45 „Телефон" опов. для дітей; 16.05 Два фортепіяни; 16.45 „Аввиця та життя"; 17.00 Концерт орх., спів; 18.55 Театр Уяви: „Ян Собіський є коваликою танцював"; 19.35 Славні віртуози, авд. з пл.; 20.00 Концерт солістів: форт., сопран. 20.35, 21.00 Спорт, 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.15 Скеч: „Маски Роберта Стока", „Стріл у ночі"; 21.50 Кірі-Склодовська, фейл.; 22.05 Найгарніші пісні Ст. Монюшка у вик. Я. Гупертової, в супр. форт.; 22.25 Форт. ресітал; 22.55 Ост. вістки; 23.00 Концерт бажань.

Понеділок, 8. листопада 1937.

6.15—8.00 Ран. авд.; **9.30 Богослуження з Успенської церкви у Львові;** 11.15 Для шкіл; 11.40 Інтерв'ю з цукорником; 12.03 Нар. капели; 13.45 Музика з пл.; 14.25 Із російської музики, пл., 14.55 Біржа; 15.00 Трохи пісні, трохи слова; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Госп. вістки; 15.45 З піснею по краю; 16.15 Весело та сентиментально, концерт квартету; 16.50 Актуальна гутірка; 17.00 „Земельвайс, творець антисептики"; 17.15 Клярнет; 17.50, 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Концерт солістів: К. Івасінська мецосопр., І. Сенкевич скрипка, 18.30, 18.55 Програма на завтра; 18.35 Літер. хвилини; 19.30 Шлях розвитку чи перевороту; 21.35 Літер. новини; 21.55 Архитвори симф. музики, орх., 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танц. музика з пл.

Вівторок, 9. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: У крамниці; 11.40 Ліст: Концерт ес-дур, пл.; 12.03 Розр. музика. Полуд. денник, Словно-муз. авд., 13.45 Музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Твори льв. поетів (рецит.), Музика з пл.; 15.25 Вістки з міста та провінції; 15.30 Госп. вістки; 15.45 Цікаве з 5-х частин світа, авд. для старших дітей; 16.05 Фін.-госп. актуалії; 16.15 Сальон. тріо; 16.50 Акт. гутірка; 17.00 Над Неаполітанським заливом; 17.15 Дута орх.; 17.50 Струс; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Львівська обезпечальня бореться зі суховами; 18.20 Арії та пісні, у супр. форт.; 18.40 Праця „Т-ва розвитку сх. земель" для розвитку туристики у Сх. Галичині; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Плютарх: Життєпион; 19.30 Хор; 19.50, 20.55 Акт. гутірка; 20.00 Танц. музика із звуковиків; 20.45 Веч. денник; 21.00 Симф. концерт; 22.00 Форт. ресітал Аркідса Віліновіса; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Концерт бажань.

Середа, 10. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: Близнюки, Марші з пл.; 11.40 Музика з пл.; 12.03 Концерт дутої орх.; 13.45 Інформаційна газета в українській мові. 13.55 Музика з пл.; 14.25 Франц. танк. музика з пл.; 14.45 Промова з нагоди польського держ. свята; 14.55 Біржа; 15.00 Твори льв. поетів; Музика з пл.; 15.30 Госп. вістки; 15.45 Хвилина питань для старших дітей; 16.00 Вчімся говорити; 16.15 Віольончеля, форт.; 17.00 „Совіти — держава миру"; 17.15 Вояк у поезії та пісні, діт.-муз. авд., 17.50 Мій малий пацієнт і його велика мама; 18.00, 23.00 Спорт; 18.10 Пісні у вик. хору молоді; 18.30 Театр Уяви (Жеромський); 18.35 Для села; 19.00 Ранок 12. листопада 1918 (фрагм. із пов. Ж. Кисілевського „Листопадові дні"); 19.20 Ресітал мадярської арфістки Кл. Сарваш; 19.35 Слідами думки проф. Твардовського „Про еґоїзм"; 19.50, 20.55 Акт. гутірка; 20.00 Музика у вик. орх.; у перерві в год. 20.20 Куток гумору; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт, Штомпка форт.; 21.45 Четвертьгодина поезії; 22.00 Пісні: Збоїнська-Рушковська спів, камер. інстр. ансамбль; 22.50 Ост. вістки; 23.10 Танц. музика з пл.

БІРЖА.

Львів, 6. листопада 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·13, 89·60, Доляри американські 5.28·50, 5.26·00, доляри канад. 5.28·00—5.25·50, Фльорени гол. 293·17—291·45, Франки фр. 18·11—17·61, Франки швайцарські 122·80—122·00, Фунти анґл. 26·4—26·26, Ґульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·50, Кор. дан. 117·54—117·10 Кор. норв. 132·73—131·75, Корони шв. 136·18—135·20, Ліри італ. 21·60—21·00, Марки фінлянд. 11·67—11·20, Марки нім. 118·00 — 115·00, Шилінги австр. 98·50—97·50, Тель Авів 26·26—25·90, Марки нім. срібні 121·00 — 118·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·50, 55·65, 3 інв. 1 ем. 69·50, серія нenот. 3 поз. інв. 2 ем. 71·00 серія неnот., конверс. 62·00, 4 пр. дол. 38·75, 39·00, 4 консол. 59·50

Тенденція дещо сильніша.

Збіжжя.

Жито шт. І.	22·75—23.00
Жито шт. ІІ.	22·00—22·50
Ячмінь бров.	25·00—25·00
Ячмінь пром.	19·00—20·00
Ячмінь паст.	17·75—17·50
Гречка	30·50—30·56
Мука жит. разова 0-95%	26·20—26·75

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 6. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. бел. оп.	2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак.	2·80 зол.
1 кг масла експ. вкл. в опак.	2·80 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця (копа)	4·40—4·45 зол.

Тенденція на масло і молоко слаба, на яйця вдержана.

Подяка.

Всім своїм близьким та знайомим ділимося сумною вісткою, що наша дорога Мати і Бабуня СОФІЯ ПАШКОВСЬКА відійшла від нас по короткій та тяжкій недузі дня 1-го листопада 1937 року в 74-тому році життя.

Усім тим, що в часі недуги нашої коханої Мами-Бабуні виявили доброзичливість і допомогу в цьому гіркому нещастю, складаємо оцим щиру подяку. Зокрема дякуємо **Вп. Д-рові Ярославові Шалавуті**, лікареві в Борщеві, за його дбайливу та безінтересовну лікарську опіку та злагіднення терпіння Небіжчої при цій тяжкій невилічимій недузі.

Дякуємо також всім тим, що взяли участь у похороні бл. п. Софії Пашковської. Зокрема дякуємо **Всеч. о. Шамбелянові Й. Малицькому**, що своєю участю звеличав цей сумний обряд похорону.

Вреш ті дякуємо всім тим, що виявили нам співчуття та вичливими словами підтримали нас у цьому великому горю.

Діти і Внуки.

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

КАВАЛІР на державній посаді (IX. степень) літ 48, маєтний (матура), симпатичний, культурний, товариський познайомиться з панною, вдовою до літ 45 з відповідними вальорами. Аноніми виключені. Дискреція під словом чести. Листи слати до Адміністрації „Діла" „Урядовець". 2034 2—2

МЕШКАННЯ

КІМНАТА з окремим входом для старшої особи на становищі, при вул. Гешірга 14. II. пов. зараз до винайму. 2025 2—3

ДО ВИНАЙМУ на бюро або мешкання в центрі міста покій з кухонкою, електрика, газ, вода, осібний вхід. Відомість канцелярія адв. Жидановського, Сикстуська 38. 1—3

КУПНО - ПРОДАЖ

ЛІЖКА металеві Ярнушкевича **оказійно** та тирольські шатківниці, шмергльові бльочки Артіфекс, Рентнер, Легіонів 37. 1980 2—5

ЖАРІВКИ від 5—25 ват 70 сотиків. Голосник детекторовий 5.— зол. Лямпа двополумінна 6 зол. Лямпа кухонна 2.— зол. „Централи Жарівок", Ринок 21. 1991 2—4

ПРОДАМ оказійно фортепіян першорядний і піяніно 7⅓ доброї марки на догідних умовинах. Робітня фортепіянів, Райковський, Львів, Фридрихів 10. 1839 8-30

МАШИНИ до шиття, до писання найдешевше продає — Патицький, Львів, Чарнецького 10. 1854 4—5

ГОДИННИКИ Omega, Tissot, Cyma, дешево поручає Фірма Л. Розважевський, Львів, Академічна 2, готель Жоржа. 1962 4—7

УВАГА! Найдешевше купите всяку біжутерію: як шлюбні обручки, папіросниці, годинники, столове накриття і пр. в новововідкритій фірмі: Ф. Домбровський, Львів, вул. Рутовського 4. 1886 9—15

ОКАЗІЙНО до продажі машини до шиття різних систем, кравецькі, жіночі і шевські. Гданський, Коллонтая 2. 2018 2—11

ВИКЛЮЧНА продажа **ОБУВИ РУЧНОГО ВИРОБУ.** Поручає Льва Сапіги 83. 2001 4-4

РАЙТУЗИ вовняні 2.90, гетрові 4.90, піжами фланелеві 3.50, а також усяке тепле білля по подивугідних цінах „СВІТ ДИТИНИ" Львів, Сикстуська 2. 2039 1—7

ТЕПЛІ, сист. д-ра Єгера, також з мотору мужеські підштанці 3.25—4.50, чисто вовняні 5.40—6.75. Фабрика білля „АСТРА", Львів, Сикстуська 2. 2040 1—7

КУХОННІ випраави комплетні, емалія зол. 65.-, алюміній зол. 99.- зі залізн. млинками і т. п. РЕНТШНЕР, Легіонів 37. 2038 1—8

РІЖНІ

ХРИСТІЯНСЬКА робітня трикогтарська Львів, Ліндого 8 поручає свої трикотарські вироби, як светери ручні і машинові — теж направи всяких трикотарських робіт і т. п. 1997 1—2

ТІЛЬКИ 5 ЗОЛ. тривка ондуляція з 6-місячною гарантією. Сальон чесання пань, Сикстуська 8, вхід через браму. 2—2

ТЕПЛЕ ВЗУТТЯ: пантофлі, папучі, берлиці на черевики, чоботи фільцові поручає і виконує єдина вирібня „Ібіс" — Львів, вулиця Галицька ч. 5. II пов. Тел. 240-51. 1896 6-20

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизніше направить фірма П. Карпинець, Доміниканська 7. Купує золото, срібло.

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево „Прецизія", Рутовського 12 і Ринок 29 (брама Андріолього). 1952 4—10

„MANUFACTURA" під упр. О. Стефановича ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3. поручає **на зиму 1937-8** наймодніші матеріяли на мужеські та жіночі одяги.

Металі Шиби Дзеркала чистить ідеально «СІДОЛЬ» Sidol Не купуй підрібок тільки правдивий «СІДОЛЬ»

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15.** 2041 1-10

ГОДИННИКИ, обручки, перотові, деруняки, накриття, біжутерію поручає найдешевше Вандер, Шайнохи один. — Прецизійна, дешева направа годинників і терії. 1903 2—4

НА ШЛЮБИ, забави, випозичає убрання візитові, смокінгові, фракові. Ціни низькі. Коллонтая 10. Тел. 215-37. 2028 2—10

МЕХАНІЧНА робітня приймає всілякі направи машин до шиття, писання, Гданський, Колонтая 2. 2027 2—4

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліфарня шкла А. Тортон тепер **Бема 12 в.** тел. 224-81. 1959 3-30

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-виставка „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 20—30

„УНІВЕРСУМ" комісова крамниця Пасаж Міколяша, приймає в коміс і продає мужеську, жіночу гардеробу, лиси, тхорі і т. п. 459 2—4

НАПРАВЛЯЄ, стриже, чистить перські дивани, смирненські і фабричні килими, скоро. Купує дивани перські і приймає в коміс, крамниця з килимами Борковська, Львів, пл. Бернардинська 12. 2044 1—9

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Ревматизм. — Внутрішні недуги.

Д-р А. Карчинський

перепровадився і ординує при вул. Длугоша 5. — Тел. 210-87. 3—3

Д-р Ігнатій Левенгек

в недугах міхура і сечового органу та венеричних і шкірних

ЛЬВІВ, ТРИБУНАЛЬСЬКА 4. Тел. 248-11 8—10

Косметичний Інститут і Лабораторія

Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28

УСУВАЄ: аномалії цери, зроговатіння, пігменту волосся, близни, дзьоби по віспі і плями. Масажі, тривале усування морщин, жилків і відморожень власною методою. Тривале усування оволосіння ніг катафорезою. Сталі рум'янці підшкірним запусканням краски (татуування). Урядово затверджені косметичні курси закордонної програми.

П. Т. Заклад виробу бандажів

М. ФРАЙЛІХА,

Львів, вул. Городецька 35.

З приємністю повідомляю, що заложений мені бандаж пропукляновий В. Пана, вилічив мене зовсім з пропуклини, а сьогодні вже й сліду з неї нема.

З поважанням

Владислав Шимкович

П. Польн. П. Зимна Вода.

А) Вийшов з друку

Підручник жіночого крою

автора і власника курсів крою Я. Сераковського. **158 сторін друку, 152 рисунків у тексті.** Підручник затверджений М. В. Р. і О. П. до шкільного вжитку.

Ціна підручника зол. 8.—

Дістанете: Варшава, Мазовецька 2, або в книгарнях. 4—4

Ваші місячні і щоденні закупи для ведення домашнього господарства полагодить Вам солідно і скоро

Кооп. КОМА

крамниці споживчих товарів при вул. Михайла 4 тел. 219-14 і Жовківській 183, тел. 243-27

При місячних закупах достава товарів до дому. 2—3

НЕРВОЛЬ

Хеміка д-ра Францоза, одинокий радикальний і випробований засіб (натирання) проти

РЕВМАТИЗМОВІ

нольок з причини простуди, пострілові, ісхіясові і ін. — всюди можна дістати.

Виріб і головна продажа

АПТИКА МІКОЛЯША

Львів, Коперника 1. 2—12

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самохоперевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, а відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої достави. 1428 25—40

ПЕРЕДОВА

Фабрика фортепіянів і піянін

Т. Беттінг і С-ка

ЛЕШНО ПОЗНАНСЬКЕ

поручає інструменти недосяжної якости. — Найдешевше купити безпосередньо у фабриці. 1687 15-30

Меблеві покриття кілимки, дивани, дерати, зпоуслуги, капи і намітки, з найбільшим виборі

ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР

Львів, Легіонів 29, в подвір'ю, тел. 286-38. 6-22

КІР

Львів, Усійського 6 Тел. 280-88

Станиславів, 3-го Мая 4.

ПЛЯНИ КОШТОРИСИ БУДОВИ.

Ірози ПОРОШОК ДО ПЕЧЕННЯ

Коли вживаєте доброго порошку до печива маєте ту певність, що Ваша праця не змарнується, навпаки: печиво гарно вдасться, буде пухке і смачне.

Ролєти, тапети, фіранки, дивани, меблеві матеріяли, тапчани, матраци і т. п.

Проектування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських

Т. Кисяк і сини

Львів, пл. Смольки 4

Тел. 24009 і 21985 17—40

СЛЮСАРСЬКО - МЕХАНІЧНИЙ ВАРСТАТ

виконує направу моторів і швайсовання всілякого роду частин

ВОЛОД. СЕНЕДЯК

Львів, ул. На Байках 11. 2-4

Кальки, Тасьми, Атраменти, Туші і Клеї продукує хемічна фабрика

KALKI TAŚMY SŁOŃCE

„СОНЦЕ"

сп. з обм. відп.

Варшава, Людна 6/8 тел. 9-53-59

Домагатися всюди.

Модні й дешеві

матеріяли на осінні вбрання, плащі, костюми, покриття футра — у великому виборі кольорів дістанете в

МАНУФАКТУРІ

Е. Ф. Борис і Ска

Перемишль, скр. пошт. 185.

Жадайте безплатних зразків.

ДЕШЕВО светери, білля, рукавички, панчохи, парасолі і т. п.

продає

„ГАЛЯНТЕРІЯ"

С. ДУЧИНСЬКА

ПЕРЕМИШЛЬ, КАЗИМИРІВСЬКА 26.

ТІЛЬКИ — РИНОК 33.

На біжучий Сезон — **Найбільший вибір** мужеських і жіночих новин. **Найліпші товари. Найнижчі ціни** — у відомім гуртовім складі **сукна і вовняних товарів ф-ми**

ЯН ВАЛЛЯХ і Син

ЛЬВІВ — РИНОК Ч. 33.

Тел. 247-16. Християнська фірма. Рік основання 1841. Жадних філій не маємо.

ЯК БУТИ ЩАСЛИВИМ У ЩОДЕННОМУ ЖИТТІ З ЖІНКОЮ? Жадайте брошурки (безплатно) „Дністер", Львів, Замойського 6, 1827 Тел. 217-04. 2—10

Всім П. Т. Гостям, що приїзджають до ПЕРЕМИШЛЯ — поручаємо ПЕРШОРЯДНИЙ РЕСТОРАН

М. Кузишина

ПЛ. НА БРАМІ Ч. 9. Тел. 15-76

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.